

Kompetanseoppdateringer siste fem år

V1. 2021-2025

Innhold

Informasjon

Oversikt over aktuelle oppdateringstemaer	6
--	----------

2021

Tverrgående emner	9
Tema 2: EU's arbeid med bærekraft	9
Sparing og investering	9
Tema 1: Egen pensjonskonto (EPK)	9
Tema 2: Bærekraft ved sparing og investering	11
Kreditt	12
Tema 1: Ny utlånsforskrift (inklusive justeringer fra 1. januar 2023)	12
Skadeforsikring	13
Tema 1: Skadeforsikring, generelle produkter	13
Tema 2: Bobilbruk – skadeforebyggende råd	14
Personforsikring	14
Tema 1: Rådgivningsplikt	14
Tema 2: Oppsigelse av personforsikring på bakgrunn av manglende betalingsevne	15

2022

Felles tema for personforsikring, kreditt, sparing og investering	16
Tema 1: Rådgivning/veiledning for kunder som er på vei inn i eller har økonomiske problemer	16
Sparing og investering	17
Tema 1: Kryptovaluta	17
Kreditt	17
Tema 2: Grønne lån	17
Tema 3: Risiko for hvitvasking i kredittsaker	18
Tema 4: Forklarings-, opplysnings- og avslagsplikten	19
Tema 5: Gjeldsansvar og kredittvurdering	20
Felles temaer for skadeforsikring og personforsikring	20
Tema 1: Ny lov om forsikringsformidling	20
Skadeforsikring	21
Tema 2: Skadeoppgjør og bærekraft	21

Personforsikring	22
Tema 1: Personforsikring og bærekraft	22
Tema 2: ROFF, Register over forsikringsøkere og forsikrede	23
Tema 3: Flytting av personforsikringer	24
Informasjonsgivere	24
Tema 1: Kryptovaluta	25
Tema 2: EU's arbeid med bærekraft	25
2023	
Tverrgående emner	26
Tema 2: Generelt om bransjenormen God skikk	26
Tema 3: Bærekraft – nye kompetansekrav	27
Grunnleggende personlig økonomi	28
Tema 1: Økonomisk planlegging og budsjett	28
Tema 2: 18 år og privatøkonomi	28
Tema 3: Flytte for seg selv: Hva er det viktig å tenke på?	29
Tema 4: Folketrygdens ytelser til kunder med barn	30
Sparing og investering	31
Tema 1: Likviditetsstyring, nedbetaling av gjeld og finansiell sparing	31
Tema 2: Kundens bærekraftspreferanser	32
Kreditt	33
Tema 1: God skikk i kreditt	33
Tema 2: Kredittvurdering og trafikklyssystem	34
Skadeforsikring privat	34
Tema 1: Dokumentasjon av forsikringsavtales innhold	34
Tema 2: Avklaring av kundens behov ved tegning av forsikring	35
Tema 3: Bærekraft i skadeforsikring	36
Tema 4: Informasjonsplikt ved kunders ønske om å endre forsikring	37
Tema 5: Bransjenorm vedrørende forsikring for liten elektrisk motorvogn	38
Personforsikring privat	39
Tema 1: God skikk i personforsikring	39
Tema 2: Bærekraft i personforsikring	39
Tema 3: Rådgiverplikt og konsekvenser ved endring av personforsikringer	40
Tema 4: Behovsavdekking og dokumentasjon	41
Felles tema for skade- og personforsikring næring	42
Tema 1: Skjerpede lovkrav ved forsikringsdistribusjon	42
Skadeforsikring næring	43
Tema 1: Miljøansvar/miljøforsikring	43

Tema 2: Cyberforsikring	44
Tema 3: Bærekraft ved skadeforebyggende tiltak og skadeoppgjør	45
Personforsikring næring	45
Tema 1: HMS og bærekraft	45
Tema 2: Forskrift om hjemmekontor	46
Informasjonsgivere	47
Se Tverrgående emner	47
2024	
Etikk og God skikk	47
Tema 1: Økonomiske utfordringer, etikk og God skikk	47
Grunnleggende personlig økonomi	49
Tema 1: Fremtidsfullmakt	49
Felles temaer for kreditt, sparing og investering	50
Tema 1: «Den reale betydning»	50
Sparing & investering	51
Tema 1: God skikk i sparing og investering	51
Tema 2: «Mer aktuelt med rentefond»	52
Tema 3: Nøkkelinformasjonsdokument - PRIIPs-forordningen	53
Kreditt	55
Tema 1: Lov om låneformidling	55
Tema 2: Boligkjøpsprosessen	55
Tema 3: Refinansiering av forbruksgjeld/ utlån til personer med økonomisk utfordringer	56
Skadeforsikring	57
Tema 1: God skikk for skadeforsikring	57
Tema 2: Forsikringssvindel	58
Tema 3: Naturskade	59
Tema 4: Reiseforsikring	60
Personforsikring	61
Tema 1: Økonomiske konsekvenser for unge uføre	61
Skadeforsikring – næring	62
Tema 1: Metoder for fastsettelse av premiegrunnlaget for næringsbygg/boligbygg/sameie.	62
Tema 2: Reassuranse og reassuranseprogram	63
Tema 3: Ansvar innen bygg og anlegg	63
Tema 4: Recall-dekning	64

Personforsikring næring	65
Tema 1: Tariffavtaler	65
Tema 2: Forsikringer på tvers av landegrenser og begrensninger ved krig og terror	66
Tema 3: Ansvarsbegrensning – forbehold om redusert erstatning	66
2025	
Felles temaer alle ordninger	68
Tema 2: God skikk – profesjonalitet	68
Grunnleggende personlig økonomi	68
Tema: Budsjettering i dyrtid	68
Felles tema i sparing & investering, og kreditt	69
Tema 1: «Pensjonsforliket»	69
Tema 2: Konsekvenser av svak kronkurs	70
Tema 3: Endring i offentlig tjenstepensjon	71
Sparing og investering	72
Tema 1: Prismodeller fond	72
Usikret Kreditt	72
Tema 1: Konsekvenser ved mislighold av kreditt	73
Tema 2: Ny utlånsforskrift	73
Sikret kreditt	74
Tema: Annuitetslån og serielån	74
Felles forsikringskunnskap	75
Tema 1: Klagehåndtering og utenrettslige klageordninger	75
Tema 2: Utvikling i risikobilde og prising	76
Tema 3: Svik og svindel i forsikring	77
Temaer for skadeforsikring	78
Tema 1: Sikkerhetsforskrifter og kundens ansvar	78
Tema 2: Små elektriske kjøretøy	79
Tema 3: Av-/påregistrering av kjøretøy	80
Temaer for personforsikring	81
Tema 1: Barneforsikring	81
Tema 2: Behovsavdekking ved dødsfall	82
Skadeforsikring – næring	82
Tema 1: Regress	82
Tema 2: Bærekraftige bygg og Breeam	83
Personforsikring næring	84
Tema 1: Yrkeskade: Reise til og fra arbeid. Dekninger på hjemmekontor	84

Tema 2: Uføreutviklingen. Hvordan forebygge?	85
Tema 3: Ulykkesbegrepet	86
Informasjonsgivere	86
Tema 2: God skikk	87
Tema 2: Konsekvenser av svak kronekurs	87
Tema 1: Prismodeller fond	87

Informasjon

Kandidater som har vært hvilende og ikke aktive rådgivere skal oppdateres på aktuelle temaer for den perioden før de settes til aktive igjen. Etikkoppdatering tas kun en gang, siste tilgjengelige kurs, selv om man skal oppdateres fra flere år.

Oversikt over aktuelle oppdateringstemaer

År	Ordning	Tema
2021	Tverrgående emner	Tema 1: Etikk og bærekraft Tema 2: EU's arbeid med bærekraft
	Sparing og investering	Tema 1: Egen pensjonskonto (EPK) Tema 2: Bærekraft ved sparing og investering
	Kreditt	Tema 1: Ny utlånsforskrift (inklusive justeringer fra 1. januar 2023)
	Skadeforsikring	Tema 1: Skadeforsikring, generelle produkter Tema 2: Bobilbruk – skadeforebyggende råd
	Personforsikring	Tema 1: Rådgivningsplikt Tema 2: Oppsigelse av personforsikring på bakgrunn av manglende betalingsevne
2022	Felles Sparing og investering	Tema 1: Personlig økonomi 1: Rådgivning/veiledning for kunder som er på vei inn i eller har økonomiske problemer
	Sparing og investering	Tema 1: Kryptovaluta
	Kreditt	Tema 2: Grønne lån Tema 3: Risiko for hvitvasking i kredittsaker Tema 4: Forklarings-, opplysnings- og avslagsplikten Tema 5: Gjeldsansvar og kredittvurdering
	Felles tema skade- og personforsikring privat	Tema 1: Ny lov om forsikringsformidling
	Skadeforsikring privat	Tema 1: Skadeforebygging - el-sparke sykkel Tema 2: Skadeoppgjør og bærekraft
	Personforsikring privat	Tema 1: Personforsikring og bærekraft Tema 2: ROFF, Register over forsikringsøkere og forsikrede Tema 3: Flytting av personforsikringer

	Forsikring næringsliv	Kun etikk
	Informasjonsgivere	Tema 1: Kryptovaluta Tema 2: EU's arbeid med bærekraft
2023	Tverrgående emner	Tema 2: Generelt om bransjenormen God skikk Tema 3: Bærekraft – nye kompetansekrav
	Grunnleggende personlig økonomi	Tema 1: Økonomisk planlegging og budsjett Tema 2: 18 år og privatøkonomi Tema 3: Flytte for seg selv: Hva er det viktig å tenke på? Tema 4: Folketrygdens ytelser til kunder med barn
	Sparing og investering	Tema 1: Likviditetsstyring, nedbetaling av gjeld og finansiell sparing Tema 2: Kundens bærekraftsprferanser
	Kreditt	Tema 1: God skikk i kreditt Tema 2: Kredittvurdering og trafikklyssystem
	Skadeforsikring privat	Tema 1: Dokumentasjon av forsikringsavtales innhold Tema 2: Avklaring av kundens behov ved tegning av forsikring Tema 3: Bærekraft i skadeforsikring Tema 4: Informasjonsplikt ved kunders ønske om å endre forsikring Tema 5: Bransjenorm vedrørende forsikring for liten elektrisk motorvogn
	Personforsikring privat	Tema 1: God skikk i personforsikring Tema 2: Bærekraft i personforsikring Tema 3: Rådgiverplikt og konsekvenser ved endring av personforsikringer Tema 4: Behovsavdekking og dokumentasjon
	Felles tema skade- og personforsikring næring	Tema 1: Skjerpede lovkrav ved forsikringsdistribusjon
	Skadeforsikring næring	Tema 1: Miljøansvar/miljøforsikring Tema 2: Cyberforsikring Tema 3: Bærekraft ved skadeforebyggende tiltak og skadeoppgjør
	Personforsikring næring	Tema 1: HMS og bærekraft Tema 2: Forskrift om hjemmekontor
	Informasjonsgivere	Se tverrgående emner
2024	Tverrgående emner	Tema 1: Økonomiske utfordringer, etikk og God skikk
	Grunnleggende personlig økonomi	Tema 1: Fremtidsfullmakt
	Personlig økonomi 2 og makroøkonomi	Tema 1: «Den reale betydning»
	Sparing og investering	Tema 1: God skikk i sparing og investering Tema 2: «Mer aktuelt med rentefond» Tema 3: Nøkkelinformasjonsdokument - PRIIPs-forordningen
	Kreditt	Tema 1: Lov om låneformidling Tema 2: Boligkjøpsprosessen Tema 3: Refinansiering av forbruksgjeld/ utlån til personer med økonomisk utfordringer
	Skadeforsikring privat	Tema 1: God skikk for skadeforsikring

		Tema 2: Forsikringssvindel Tema 3: Naturskade Tema 4: Reiserforsikring
	Personforsikring privat	Tema 1: Økonomiske konsekvenser for unge uføre
	Skadeforsikring næring	Tema 1: Metoder for fastsettelse av premiegrunnlaget for næringsbygg/boligbygg/sameie. Tema 2: Reassuranse og reassuranseprogram Tema 3: Ansvar innen bygg og anlegg Tema 4: Recall-dekning
	Personforsikring næring	Tema 1: Tariffavtaler Tema 2: Forsikringer på tvers av landegrenser og begrensninger ved krig og terror Tema 3: Ansvarsbegrensning – forbehold om redusert erstatning
	Informasjonsgivere	Tema 3: Nøkkelinformasjonsdokument - PRIIPs-forordningen
2025	God skikk	Tema 2: God skikk – profesjonalitet
	Grunnleggende personlig økonomi	Tema: Budsjettering i dyrtid
	Personlig økonomi 2 og makroøkonomi	Tema 1: «Pensjonsforliket» Tema 2: Konsekvenser av svak kronkurs Tema 3: Endring i offentlig tjenestepensjon
	Sparing og investering	Tema 1: Prismodeller fond
	Usikret kreditt	Tema 1: Konsekvenser ved mislighold av kreditt Tema 2: Ny utlånsforskrift
	Sikret kreditt	Tema: Annuitetslån og serielån
	Felles forsikringskunnskap	Tema 1: Klagehåndtering og utenrettslige klageordninger Tema 2: Utvikling i risikobilde og prising Tema 3: Svik og svindel i forsikring
	Skadeforsikring privat	Tema 1: Sikkerhetsforskrifter og kundens ansvar Tema 2: Små elektriske kjøretøy Tema 3: Av-/påregistrering av kjøretøy
	Personforsikring privat	Tema 1: Barneforsikring Tema 2: Behovsdekning ved dødsfall
	Skadeforsikring næring	Tema 1: Regress Tema 2: Bærekraftige bygg og Breeam
	Personforsikring næring	Tema 1: Yrskeskade: Reise til og fra arbeid. Dekninger på hjemmekontor Tema 2: Uføreutviklingen. Hvordan forebygge? Tema 3: Ulykkesbegrepet
	Informasjonsgivere	Tema 2: God skikk – profesjonalitet Tema 2: Konsekvenser av svak kronkurs Tema 1: Prismodeller fond
Felles	Etikkoppdatering	Siste tilgjengelige etikkoppdatering
2026		Se publisert temaer og fagplan på hjemmesiden

2021

Tverrgående emner

Tema 2: EU's arbeid med bærekraft

Begrunnelse:

EUs handlingsplan for bærekraftig finans skal akselerer det grønne skiftet og blant annet bidra til å innfri forpliktelsene i Parisavtalen. En utfordring med bærekraft i finans og samfunnet for øvrig er mangelen på en felles forståelse og rammeverk av hva som faktisk er bærekraftig. EU har derfor vedtatt to forordninger om henholdsvis offentliggjøring av bærekraftsrelatert informasjon i finanssektoren og et rammeverk for et klassifiseringssystem (taksonomi) for bærekraftig økonomisk aktivitet.

Det er ventet at det implementeres en ny lov etter EUs forordninger i Norge etter en høringsprosess som avsluttes 8. januar 2021. Etter Finanstilsynets syn er det lite nasjonalt handlingsrom i de to forordningene som skal implementeres gjennom dette regelverket. Det innebærer at disse i stor grad vil tas inn direkte i norsk rett som de er.

På bakgrunn av dette anses det som viktig at autoriserte allerede nå kjenner til EU sitt arbeid med bærekraft og hovedpunkter i forordningene.

Presiseringer	
Målgruppe: Alle ordninger Emneområde: Bærekraft Nyhet/faglig endring Omfang: 1/3	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap
Kandidaten skal kjenne til EU sitt arbeid om bærekraft, herunder hovedpunkter og hensikten med klassifiseringsforordningen og offentliggjøringsforordningen.	Fakta

Sparing og investering

Tema 1: Egen pensjonskonto (EPK)

Begrunnelse:

Siden innføring av Innskuddsbasert tjenestepensjon i 2001 og kravet om obligatorisk- tjenestepensjon fra 2006 så har antallet pensjonskapitalbevis (PKB'er) økt i et høyt tempo.

Antall arbeidstakere har økt, men antall avtaler har økt i enda større grad –det har dermed blitt flere avtaler per ansatt. Hver avtale har ofte en egen administrasjonskostnad og en høyere pris på forvaltningen enn det arbeidsgiver betaler for bedriftens ordning.

Løsningen på dette samfunnsproblemet har vært å innføre Egen pensjonskonto (EPK) fra 2021. Alle PKB'er skal nå samles og forvaltningsprisen skal bli lik for kollektive og private løsninger. Dette skal gi arbeidstagere bedre oversikt og en høyere pensjon, ikke minst som følge av lavere samlede kostnader. Flyttingen skal skje på grunnlag av passivt samtykke: Avtalene flyttes til arbeidsgivers pensjonsordning med mindre den ansatte aktivt reserverer seg mot flyttingen.

En arbeidstaker skal kunne velge hvor pensjonen skal forvaltes. Arbeidstaker skal kunne velge mellom leverandører på bakgrunn av pris på forvaltning, avkastning i fondene og rådgivning. Det er ikke gitt at en slik samling av alle PKB'er alltid er gunstig for den ansatte. Aktuelle faktorer som bør inngå i vurderingsgrunnlaget er bl.a. pris/kostnader, forvaltningsløsninger og om noe av pensjonskapitalen ønskes utbetalt over kortere tid.

Rådgivere for sparing og investeringer bør ha nødvendig kunnskaper om dette temaet, slik at de kan gi informasjon og råd til beste for kunden.

Presiseringer	
<p>Målgruppe: Rådgivere for sparing og investering Emneområde: Personlig økonomi og produktgrupper Nyhet/faglig endring Omfang: 2/3</p>	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap
<p>Kandidaten skal forstå hva EPK er, hvilken type alderspensjon som kan stå på EPK og hva som ligger i passivt samtykke som grunnlag for automatisk flytting til EPK av tidligere opptjente rettigheter. Kandidaten skal forstå fordeler og ulemper med å flytte pensjonskapitalbevis inn i EPK og hvilke faktorer som bør inngå i beslutningsgrunnlaget.</p> <p>Kandidaten skal forstå forskjellen på og reglene for aktiv og passiv del i EPK og muligheten for selvvalgt leverandør også for aktiv del (opptjening) og hovedreglene for standardkompensasjon til de som har valgt dette.</p> <p>Kandidaten skal forstå utbetalingsreglene, arvereglene og skattereglene som gjelder for midler på EPK.</p>	<p>Fakta Forståelse</p>
<p>Kandidaten skal kunne gi informasjon til kunden om relevante forhold ved EPK på en forståelig måte slik at kunden kan ta beslutning på et informert grunnlag. Dette gjelder også informasjon om investeringsvalg, herunder om risiko, forventet avkastning, kostnader og risikoreduserende tiltak ved få år igjen til uttak av pensjon. Når det ytes rådgivning, skal kandidaten kunne gjøre dette på grunnlag av en fullgod behovsanalyse.</p>	<p>Fakta Forståelse</p>

<p>Kandidaten skal kunne anvende kunnskap om EPK etter bransjenormen God Skikk ved rådgivning og annen kundebehandling, særlig knyttet til</p> <ul style="list-style-type: none"> • at rammene og premissene for kundebehandlingen skal tydeliggjøres for kunden (regel 2) • at personvernet ivaretas ved håndteringen av kundeopplysninger (regel 3) • at eventuell rådgivning ytes på grunnlag av en fullgod behovsanalyse (regel 4) • at informasjonen som gis er korrekt, fullstendig og ikke misvisende slik at kunden kan ta en informert beslutning (regel 5) • at kundens interesser går foran bedriftens og ansattes interesser der lovgivningen ikke tilsier noe annet, at interessekonflikter identifiseres og i størst mulig grad motvirkes og at kundene informeres om interessekonfliktene før avtale inngås (regel 6) • at kunden forstår innholdet i avtalen og viktige konsekvenser av denne (regel 7) • at kundeavtalen og grunnlaget for denne dokumenteres og lagres (regel 10). 	<p>Fakta Forståelse Anvendelse</p>
---	--

Tema 2: Bærekraft ved sparing og investering

Begrunnelse:

En sentral del av finansbransjens rolle for å muliggjøre og være en pådriver for bærekraftig omstilling, handler om å allokere kapital til mer bærekraftige løsninger. Det er i økende grad anerkjent at bærekraftsfaktorer kan påvirke risiko og avkastning, i takt med at det stadig utvikles og tilbys flere spareprodukter på markedet som profileres som bærekraftige. Kunder har et tydeligere ønske om å vite både hvordan midlene deres investeres, og at sparepenger kan bidra til en positiv samfunnsutvikling. Samtidig jobbes det med å oppdatere eksisterende lovverk med nye krav til investeringsrådgivere for å avdekke kundens bærekraftspreferanser og inkludere bærekraft i kundedialogen. Bærekraft vil med dette bli en integrert del av rådgivning knyttet til sparing og investering. Det er derfor viktig å sikre at kandidaten har tilstrekkelig kompetanse til å informere og rådgi kunden, samt avdekke kundens preferanser om bærekraft. Denne utviklingen gjør at det er nyttig med kompetanseheving på dette området allerede før nytt lovverk trer i kraft for at rådgivere både skal møte kunders forventinger og fremtidige lovkrav.

<p>Presiseringer</p>	
<p>Målgruppe: Sparing og investering Emneområde: Generelt Nyhet/faglig endring Omfang: 2/3</p>	
<p>Kompetansekrav</p>	<p>Nivå fagkunnskap</p>

<p>Bærekraftige produkter</p> <p>Kandidaten skal forstå de typiske forskjellene og utfordringer for hvordan aktivt forvaltede fond, passivt forvaltede fond og faktorfond kan integrere og fremme bærekraft igjennom sine investeringer.</p> <p>Kandidaten skal være kjent med de mest sentrale merkeordningene for bærekraftige verdipapirfond, og utfordringene knyttet til sammenligning av ulike produkter og merkeordninger i mangel på en felles definisjon.</p> <p>Kandidaten skal være kjent med at EUs klassifiseringssystem (Taksonomien) som skal gi en felles europeisk forståelse av hva som er bærekraftig og som klassifiserer børsnoterte selskapers aktivitet og dermed gir selskapene en grønn score.</p> <p>Kandidaten skal være kjent med begrepet «grønnvasking».</p>	<p>Fakta Forståelse</p>
<p>Bærekraftige investeringer og forvaltning</p> <p>Kandidaten skal forstå ulike måter verdipapirfond kan inkludere bærekraft i sin forvaltning og kjenne til de ulike strategiene for bærekraftige investeringer; herunder ESG-integrasjon, ekskludering (negativ screening), inkludering (positiv screening), og påvirkning av selskaper gjennom aktivt eierskap.</p> <p>Kandidaten skal forstå hvordan bærekraft kan påvirke en porteføljes forventede risiko, økonomiske utvikling og avkastning.</p>	<p>Fakta Forståelse</p>
<p>Rådgivning</p> <p>Kandidaten forstå bransjens rolle, målsettinger og virkemidler, samt betydningen av sin egen rolle som rådgiver i en bærekraftig omstilling.</p> <p>Kandidaten skal kjenne til ESMA's retningslinjer og anvendelsesområdet for egnethetsvurdering inkludert anbefaling om vurdering av kundens ESG-preferanser.</p> <p>Kandidaten skal kunne anvende kunnskap om bærekraft i kundedialogen for å avdekke kundens eventuelle preferanser og rådgi kunden til å ta bevisste og informerte valg ved av spare- og investeringsprodukter.</p>	<p>Fakta Forståelse Anvendelse</p>

Kreditt

Tema 1: Ny utlånsforskrift (inklusive justeringer fra 1. januar 2023)

Begrunnelse:

Boliglånsforskriften og forskrift om utlånspraksis for forbrukslån slås sammen til en forskrift – utlånsforskriften – fra og med 01.01.2021. Den nye, sammenslåtte forskriften er i all hovedsak lik de to utgående, med noen mindre justeringer og presiseringer.

Presiseringer	
Målgruppe: Kredittrådgivere Emneområde: Rammebetingelser for kreditt Nyhet/faglig endring Omfang: 1/3	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap
Den nye utlånsforskriften innebærer en sammenslåing av boliglåns- og forbrukslånsforskriften. Kandidaten skal kjenne til denne sammenslåingen, og vite hvilke mindre justeringer som er foretatt i forhold til de utgående forskriftene, og forstå hva de eventuelt betyr for kundene.	Fakta Forståelse

Skadeforsikring

Tema 1: Skadeforsikring, generelle produkter

Begrunnelse:

Som følge av Covid-19 og restriksjoner rundt utenlandsreiser, opplever flere forsikringsselskaper at mange av kundene sier opp reiseforsikringene sine. Dette er derfor en bevisstgjørelse i forhold til at reiseforsikringen dekker mer enn kun reiser til utlandet. Punktene viser forsikringens verdi innenlands og i hverdagen, sammen med deknninger på utenlandsreiser. Dette er nyttig informasjon både til rådgiver og kunde, og sikrer at kundene får kjennskap til reiseforsikringens innhold i forbindelse med tegning av forsikring, men også hvis de har tenkt å si opp en forsikring.

Presiseringer	
Målgruppe: Skadeforsikringsrådgivere Emneområde: Reiseforsikring Fokusområde Omfang: 1/3	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap
Kandidaten skal vite hva Reiseforsikring er, hva produktet normalt omfatter og hvilke skader det har som hensikt å gi erstatning for.	Fakta

Kandidaten skal vite hvem forsikringen gjelder for, hva som er omfattet av forsikringen på reiser i inn- og utland, samt forskjell på helårs reiseforsikring og reiseforsikring tilknyttet kredittkort.	Fakta
Kandidaten skal også kjenne til hva som er omfattet av Europeisk helsekort.	

Tema 2: Bobilbruk – skadeforebyggende råd

Begrunnelse:

Sommeren 2020 ble preget av Covid-19 bl.a. ved at svært mange kjøpte seg bobil for å feriere i Norge, noe som medførte mange nye og uerfarne bobilførere på norske veier. Det er mye som er annerledes ved å kjøre en bobil fremfor en personbil, så rådgiver må forstå at det er viktig å gi god og nyttig informasjon når kunde kontakter selskapet for å få forsikret bobilen. Rådgiver kan velge noen eksempler fra listen nedenfor, alternativt informere i mer generelle termer samtidig som rådgiver anbefaler kunde om å lese nøye gjennom de skadeforebyggende råd som kunde kan få tilsendt.

Presiseringer	
Målgruppe: Skadeforsikringsrådgivere Emneområde: Skadeforebyggende råd (bobil) Fokusområde Omfang: 1/3	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap
Kandidaten skal kjenne til skadeforebyggende råd i forhold til å kjøre en bobil og hvilke skader som kan oppstå som følge av manglende sikring.	Fakta
Kandidaten skal kjenne til skadeforebyggende råd: <ul style="list-style-type: none"> • Før avreise • På veien • Når bobilen er stoppet 	Fakta

Personforsikring

Tema 1: Rådgivningsplikt

Begrunnelse:

Gjennom et levende liv skjer det kontinuerlige endringer, også økonomisk. Eksempler på en kundes livsendringer kan for eksempel være:

Å ta opp boliglån sammen med partner.

Å få barn sammen.

Dette er områder som gjør oss avhengig av hverandre også økonomisk. Tilsvarende vil et samlivsbrudd gjøre kundens inntekt enda mer sårbar fordi det kun blir denne ene inntekten.
Kanskje hjelper foreldre barn inn i boligmarkedet ved å være kausjonister?

For rådgivere er det viktig å forstå at livsendringer påvirker en privatøkonomi når sykdom eller dødsfall rammer kunden.
Rådgivningsplikten innebærer at enhver kundesamtale hvor personforsikring er tema, skal kundens behov avdekkes. På bakgrunn av behov presenteres en løsning som gir kunden mulighet for riktig økonomisk trygghet. Dette gjelder uavhengig av om rådgivningen skjer i fysisk/digitalt møte eller via digitale løsninger.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere personforsikring
Emneområde: Grunnleggende forsikringskunnskap
Fokusområde
Omfang: 1/3

Kompetansekrav

Nivå fagkunnskap

Kandidaten skal forstå at det er rådgivningsplikt når det utarbeides løsningsforslag til en kunde.

Forståelse

Tema 2: Oppsigelse av personforsikring på bakgrunn av manglende betalingsevne

Begrunnelse:

Manglende betalingsevne rammer mange av våre kunder i løpet av den tiden de har behov for forsikringer. Betalingsutsettelse for en kort periode eller andre enkle tiltak er i mange tilfeller ikke tilstrekkelig for kunder som er rammet av f.eks. permisjon eller oppsigelse over en lengre periode.

Om en kunde tar kontakt på bakgrunn av redusert betjeningsevne, hvordan skal da rådgiver agere? Hva sier regelverket om hvilke rettigheter kunden kan ha i slike situasjoner og hvilke plikter har selskapene?
Hvilken praksis kan det være i bransjen?
Hvilken rådgivningsplikt påhviler rådgiver hvis kundene tar kontakt på bakgrunn av manglende betalingsevne?

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere personforsikring
Emneområde: Rådgivning i personforsikring
Fokusområde
Omfang: 1/3

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap
<p>Kandidaten skal kjenne til hvilke lover som regulerer rettigheter og plikter ved oppsigelse av personforsikringer generelt og opphør av personforsikring på grunn av manglende betaling spesielt. Kandidaten skal også kunne reglene om gjenopptak av livsforsikringer.</p> <p>Kandidaten bør kjenne til at enkelte selskaper gir kundene ulike utvidede rettigheter i henhold til vilkår eller intern praksis</p> <p>Kandidaten skal videre kjenne til hva som ligger i rådgivningsplikten knyttet til endret behov hos kunden</p>	Fakta

2022

Felles tema for personforsikring, kreditt, sparing og investering

Tema 1: Rådgivning/veiledning for kunder som er på vei inn i eller har økonomiske problemer

Begrunnelse:

Bankene kan hjelpe sine kunder med råd om privatøkonomi og gjeldssituasjon. Finansnæringen ved Finans Norge og NAV har innledet et samarbeid for å gjøre veien kortere for de som sliter økonomisk. Hjelpemidlene er mange, men det betinger at man tar tak i problemene tidsnok. Det er bedre og billigere å forebygge økonomiske problemer enn å reparere.

Presiseringer

Målgruppe: Kreditt, sparing og investering, personforsikring

Emneområde: Personlig økonomi 1

Nyhet

Publisering: Jan 2022

Omfang:

Kompetansekrav

Nivå fagkunnskap

Referanse

Rådgiverne skal ha kjennskap til virkemidler og tiltak som er skissert av Finans Norge og NAV.

Fakta

Nyhet

Sparing og investering

Tema 1: Kryptovaluta

Begrunnelse:

Kryptovaluta er for de fleste relativt nytt og spørsmålene er mange. Samtidig er det stadig flere nordmenn som allerede har forsøkt seg på investeringer i kryptovaluta. Det er knyttet stor risiko til kjøp av kryptovaluta og markedet er både desentralt og uregulert. Regjeringen skriver blant annet at det er bred enighet internasjonalt om at kryptovaluta utgjør en risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Alt dette gjør det utfordrende for både kunder og bankene å forholde seg til kryptovaluta.

Presiseringer

Målgruppe: Sparing og investering

Emneområde: Produktgrupper

Nyhet

Publisering: Januar 2022

Omfang:

Kompetansekrav

**Nivå
fagkunnskap**

Referanse

Rådgiveren skal kjenne til sentrale risikoelementer ved kjøp av kryptovaluta. Rådgiveren skal vite at markedet er uregulert, desentralt og at det ikke finnes noe lovfestet forbrukervern.

Fakta

4.4.3.

Kreditt

Tema 2: Grønne lån

Begrunnelse:

Stadig flere banker tilbyr «grønne boliglån». Det er imidlertid ikke enhetlig standard for slike lån, utover at de som tilbyr dette gir en renterabatt dersom lånet typisk benyttes til bygging eller kjøp av en energieffektiv bolig. Banker som ikke opererer med begrepet «grønne boliglån» kan likevel ta hensyn til de

samme kriteriene i sin ordinære kredittvurdering.

Presiseringer		
Målgruppe: Kredittrådgivere Emneområde: Kredittvurdering		
Nyhet Publisering: Januar 2022		
Omfang:		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kjenne til begrepet «grønne boliglån» og at det ikke er noen enhetlig standard for slike lån.	Fakta	2.4.1.

Tema 3: Risiko for hvitvasking i kredittsaker

Begrunnelse:

Eiendom blir ofte trukket frem som et risikoområde når det gjelder hvitvasking. Det er derfor viktig å kjenne til typiske situasjoner der hvitvasking forekommer, for eksempel i form av overfakturering ved bygging eller ved kjøp og salg av bolig.

Presiseringer		
Målgruppe: Kredittrådgivere Emneområde: Kredittvurdering		
Nyhet Publisering: Januar 2022		
Omfang:		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse

Hvitvasking og kredittsaker Rådgiveren skal kjenne til sentrale risikoområder for hvitvasking i kredittsaker.	Fakta	1.1.2.
---	-------	--------

Tema 4: Forklarings-, opplysnings- og avslagsplikten

Begrunnelse:

I den nye finansavtaleloven (med forskrift; finansavtalesforskriften) har bankenes veilednings- og forklaringsplikt overfor kundene blitt utvidet. Banken er pålagt å innhente relevante opplysninger om kundens økonomi for å få et best mulig bilde av økonomiske evne. Opplysningene skal innhentes direkte fra kunden, i tillegg til opplysninger banken selv har tilgang til. Sistnevnte omfatter blant annet gjeldsinformasjon fra gjeldsregisteret. Deretter skal det gis veiledning som er skreddersydd til den enkelte kunde. Kunden på sin side skal få alle opplysninger som er nødvendige for å forstå tilbudet.

Frarådningsplikten som følger av dagens regelverk erstattes av en avslagsplikt i den nye finansavtaleloven. Avslagsplikten innebærer at kredittyter har plikt til å avslå søknader om kreditt- eller kausjonsavtaler med forbrukere med mindre det er sannsynlig at kunden har tilstrekkelig økonomisk evne til å betjene den kreditten/kausjonen som det er aktuelt å inngå avtale om.

Presiseringer

Målgruppe: Kredittrådgivere
Emneområde: Kredittvurdering

Nyhet
Publisert: Desember 2022

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal forstå hva som ligger i den utvidede forklaringsplikten i ny finansavtalelov. Rådgiver skal forstå hvilke opplysninger som skal innhentes for å få et best mulig bilde av kundens økonomi, samt hvilke opplysninger kunden skal få for å kunne forstå og vurdere tilbudet. Innhentede opplysninger omfatter også gjeldsinformasjon fra gjeldsregisteret. Rådgiver skal forstå hva som ligger i avslagsplikten ved inngåelse av kreditt- og kausjonsavtaler. 	Fakta Forståelse	4.1. 4.2. 4.3

Tema 5: Gjeldsansvar og kredittvurdering

Begrunnelse:

Den alminnelige regelen i norsk rett er at når flere er skyldnere i fellesskap etter avtale, svarer de én for alle og alle for én, med mindre det er særlige holdepunkter for at en annen løsning er avtalt.

Utgangspunktet er det prinsipale solidaransvaret, hvor kreditor kan kreve hele kravet tilbakebetalt fra hvem som helst av samskyldnerne.

Ny finansavtalelov tydeliggjør sammenhengen mellom gjeldsansvar, regressadgangen og kredittvurderingen. Det skal nå inntas i kredittavtalen hvor stor andel av kredittbeløpet som kan kreves tilbake fra hver samskyldner. Videre fremgår at en samskyldners kredittevene i utgangspunktet skal vurderes på grunnlag av gjeldsansvaret, selv om samskyldnerne seg imellom har avtalt en annen fordeling. Dette forutsetter at det i kredittavtalen inntas vilkår om at det ikke kan gis avkall på krav om tilbakebetaling før det tidspunktet kravet kan gjøres gjeldende.

Finansavtaleforskriften presiserer i denne forbindelse at samskyldnere kan kredittvurderes på grunnlag av deres «samlede kredittevene» når det i kredittavtalen inntas vilkår om avkall som nevnt over.

Presiseringer

Målgruppe: Kredittrådgivere
Emneområde: Kredittvurdering

Nyhet

Publisert: Desember 2022

Kompetansekrav

Kandidaten skal kjenne til og forstå betydningen av de nye bestemmelsene om gjeldsansvar og kredittvurdering i ny finansavtalelov og finansavtaleforskriften.

Nivå fagkunnskap

Fakta
Forståelse

Referanse

2.3.1.

Felles temaer for skadeforsikring og personforsikring

Tema 1: Ny lov om forsikringsformidling

Begrunnelse:

Ny forsikringsformidlingslov ble innført januar 2022 for å gjennomføre EUs direktiv om forsikringsdistribusjon. Det er noen sentrale endringer som er relevante for rådgivere i forsikring og som forsterker kundenes interesse i avtaleforholdet, og for å sikre likebehandling av ulike distributører. Endringene utvider forsikringsdistribusjon til å gjelde all mellomleddsvirksomhet.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere i forsikring, privat
Emneområde: Regelverk

Nyhet: Faglig endring
Publisering: Mars 2022

Omfang: Avhengig av leverandør eller egenutvikling

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal vite at lovreglene nå omfatter all virksomhet som innebærer forsikringsdistribusjon, i egenskap av å være bindeledd mellom forsikringsforetaket og kunde, og kjenne de fire typer formidling som reguleres.	Fakta	5.2.
Kandidaten skal vite om reglene for styring og håndtering av interessekonflikter, samt krav til vederlag og lønn som skal beskytte kundenes interesser. Videre skal kandidaten vite at personkretsen som er underlagt særlige egnethetskrav er utvidet, og det er innført krav om obligatorisk etterutdanning.	Fakta	5.2.

Skadeforsikring

Tema 2: Skadeoppgjør og bærekraft

Begrunnelse:

Klima og naturutfordringene er særlig relevant for skadeforsikring, fordi kjernevirksomheten skal gi kunden økonomisk trygghet. Dersom vi ikke gjør tiltak som reduserer klimautslipp, vil naturrisiko øke og trolig vil det være områder som det blir krevende å forsikre.

EU har som del av sitt arbeid med å klassifisere bærekraftige aktiviteter sett viktigheten av skadeforsikringsselskapenes kunnskap om klimarisiko og skadeforebygging. Skadeforsikringsselskapene må ha et fremtidsrettet risikofokus og legge til rette for at kundene kan gjøre bærekraftige valg.

Rådgivere må derfor kjenne til at det er sammenhenger mellom klimaendringer og skaderisiko for å kunne gi kunder råd om klimatilpasningstiltak. Rådgivere må videre vite i hvilken grad og hvordan ulike produkter er bærekraftige.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere skadeforsikring privat
Emneområde: Skadeårsaker og skadeoppgjør

Fokusområde Publisering: Januar 2022		
Omfang:	Avhengig av leverandør eller egenutvikling	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<p>Kandidaten må evne å se sammenheng mellom klimaendringer, som i Norge vil påvirke været med eksempelvis mer nedbør (villere og våtere vær) og risiko for skade.</p> <p>Kandidaten må kjenne produktenes bærekraftsinhold, hva er produktets klimaavtrykk og hvordan en tar sosialt ansvar</p> <p>Kandidaten skal vite at skadeforsikringsselskapene har igangsatt mange ulike initiativ og tiltak. Eksempler er bruk av miljøteknologi, økt fokus på gjenbruk av likeverdige bildeler, endret grense for kondemnasjoner av biler, og et generelt fokus på valg av materialer i skadeprosesser.</p>	Forståelse	Fagemne 4.2

Personforsikring

Tema 1: Personforsikring og bærekraft

Begrunnelse:

I Norge er 1 av 10 uføre og utviklingen blant unge uføre har steget med 10 % hvert år siden 2010. Dette er en utvikling som bekymrer vår bransje. Ca. 6 av 10 unge uføre sliter med psykiske plager eller atferdsproblemer. At flere unge faller ut av arbeidsmarkedet gir ikke bare en økonomisk utfordring, men også utfordring på livskvaliteten til den enkelte. Denne samfunnsutviklingen bygger ikke oppunder FN's bærekraftsmål.

Bransjen er nå i en fase hvor man ønsker å bremse denne utviklingen ved at vi integrerer en del tjenester i våre produkter, f.eks. tilbud om psykolog for enkelte dekninger.

Ditt oppdrag som rådgiver er å tydeliggjøre for den enkelte kunde hvilke konsekvenser det gir når det utenkelige skjer.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere for personforsikring

Emneområde: Grunnleggende forsikringskunnskap

Fokusområde Publisering: Januar 2022		
Omfang:	Avhengig av leverandør eller egenutvikling	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiveren skal forstå konsekvensen av samfunnsutviklingen og hvordan god rådgivning kan bidra til å bremse en slik utvikling med stadig flere unge uføre.	Forståelse	Del 3.1.2

Tema 2: ROFF, Register over forsikringsøkere og forsikrede

Begrunnelse:

Det overordnede formålet med ROFF er å bedre og sikre en ensartet risikovurdering og redusere risikoen for spekulasjon og mulig forsikringsvindel.

Alle kunder som søker/kjøper personforsikringer som krever egenerklæring om helse må samtykke i at avgjørelsen knyttet til deres helse blir registrert i ROFF dersom resultatet blir avslag, reservasjon eller pristillegg. Det er viktig at rådgiverne har kjennskap til hva ROFF er og hva som registreres slik at de kan besvare kundenes spørsmål rundt dette.

Presiseringer		
Målgruppe: Rådgivere for personforsikring Emneområde: Risikovurdering og helsevurdering		
Fokusområde Publisering: Januar 2022		
Omfang:	Avhengig av leverandør eller egenutvikling	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiveren skal vite hva ROFF (Register over forsikringsøkere og forsikrede) er, samt formålet med registeret og hvilken informasjon som blir registrert. Rådgiveren skal kjenne til de automatiske slettereglene av registrerte data.	Fakta	Fagemne 4.1 Helsevurdering

Tema 3: Flytting av personforsikringer

Begrunnelse:

Ny bransjeavtale for flytting av personforsikringer trådte i kraft 1. mai.

Presiseringer		
Målgruppe: Rådgivere for personforsikring Emneområde: Rådgivning i personforsikring		
Fokusområde Publisering: 1.juni 2022		
Omfang:	Avhengig av leverandør eller egenutvikling	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal: <ul style="list-style-type: none"> vite at det normalt kreves ny helsevurdering ved flytting av individuelle personforsikringer. kjenne til at det finnes en bransjeavtale som regulerer flytting av individuelle personforsikringer mellom selskapene som særlig presiserer og regulerer<ul style="list-style-type: none"> retten til gjenopptak kjenne til vilkår for å fravike symptomklausul ansvarsforholdet ved et forsikringstilfelle som inntreffer i perioden der forsikringstaker har rett til gjenopptak Kandidaten skal utvise aktsomhet og være særlig bevisst på sin informasjonsplikt ved flytting av personforsikringer fra et annet forsikringselskap. Kandidaten skal vite at selskapene har ulik praksis når det gjelder gjenopptak og flytting av forsikringer som ikke er omfattet av bransjeavtalen. Kandidaten skal kjenne til hvem som administrerer avtalen, hvor avtalen ligger tilgjengelig og hvor liste over tilsluttede selskaper finnes.	Fakta	2.1.8.

Informasjonsgivere

Tema 1: Kryptovaluta

Begrunnelse:

Mange kunder er interessert og har spørsmål rundt kryptovaluta, og en del investerer også i dette. Det skaper nye utfordringer. Det er knyttet stor risiko til kjøp av kryptovaluta og markedet er uregulert. Regjeringen skriver blant annet at det er bred enighet internasjonalt om at kryptovaluta utgjør en risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.

Presiseringer

Målgruppe: Sparing og investering

Emneområde:

**Nyhet
Publisering:**

Omfang:

Kompetansekrav

**Nivå
fagkunnskap**

Referanse

Rådgiveren skal kjenne til sentrale risikoelementer ved kjøp av kryptovaluta. Rådgiveren skal vite at markedet er uregulert, og at det ikke finnes noe lovfestet forbrukervern.

Fakta

Nyhet

Tema 2: EU's arbeid med bærekraft

Begrunnelse:

EUs handlingsplan for bærekraftig finans skal akselerer det grønne skiftet og blant annet bidra til å innfri forpliktelsene i Parisavtalen. En utfordring med bærekraft i finans og samfunnet ellers er mangelen på en felles forståelse og rammeverk av hva som faktisk er bærekraftig. EU har derfor vedtatt to forordninger om henholdsvis offentliggjøring av bærekraftsrelatert informasjon i finanssektoren og et rammeverk for et klassifiseringssystem (taksonomi) for bærekraftig økonomisk aktivitet.

På bakgrunn av dette anses det som viktig at informasjonsgivere kjenner til EU sitt arbeid med bærekraft og hovedpunkter i forordningene.

Presiseringer

Målgruppe: Informasjonsgivere

Emneområde: Bærekraft

Nyhet

Publisering: Jan 2022

Omfang:

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiveren skal kjenne til EU sitt arbeid om bærekraft, herunder hovedpunkter og hensikten med klassifiseringsforordningen og offentliggjøringsforordningen.	Fakta	4.4.1.

2023

Tverrgående emner

Tema 2: Generelt om bransjenormen God skikk

Begrunnelse

Bransjenormen God skikk er fast årlig oppdateringstema. Det er viktig å ha gode kunnskaper om God skikk og alle autoriserte rådgivere og godkjente informasjonsgivere skal repetere God skikk. Kravet til repetisjon er å gjennomføre nytt generelt læringsmaterieill med korte videoer om hver regel, relevante cases og oppgaver i 2023.

Informasjon blir gitt når opplæringsmateriellet lanseres av FinAut våren 2023.

Presiseringer

Målgruppe: Alle ordninger

Emneområde: Etikk og God skikk

Repetisjon

Publisert: Januar 2023

Frist: 1. desember 2023

Omfang: 120 minutter

Ansvarlig for materiell: FinAut

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgivere og informasjonsgivere skal forstå bakgrunnen for at retningslinjene er innført og hvilke hensyn de skal ivareta. Rådgivere og informasjonsgivere skal forstå konsekvensene ved å ikke etterleve reglene (for forbrukeren, for rådgiveren, for bedriften og for finansnæringen) Rådgivere og informasjonsgivere skal kunne bruke kunnskap om reglene i konkrete situasjoner som presenteres i relevante case. 	Fakta Forståelse	3.7.

Tema 3: Bærekraft – nye kompetansekrav

Begrunnelse

Fagplanen er oppdatert med flere elementer om bærekraft som autoriserte rådgivere og godkjente informasjonsgivere skal oppdateres på.

Presiseringer

Målgruppe: Alle ordninger

Emneområde: Grunnleggende regelverk og bærekraft

Nyhet

Publisert: Januar 2023

Frist: 1. desember 2023

Omfang: 60 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig for materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgivere og informasjonsgivere skal kjenne til hovedelementer ved Åpenhetsloven. Rådgivere og informasjonsgivere skal kjenne til hovedelementer ved Norges klimamål i 2030 og 2050. Rådgivere og informasjonsgivere skal kjenne til hensikten med EU's arbeid om bærekraftsrapportering (CSRD). Rådgivere og informasjonsgivere skal kjenne til formålet og generelle retningslinjer i Forbrukertilsynets veiledning om bruk av påstander om bærekraft i markedsføring. 	Fakta	2.1.1.

Grunnleggende personlig økonomi

Felles tema for sparing og investering, kreditt og personforsikring

Tema 1: Økonomisk planlegging og budsjett

Begrunnelse

Høye strømpriser, stigende rente og økende utgifter skaper privatøkonomiske utfordringer for mange husholdninger. Rådgivere vil derfor oftere stå overfor kunder som er bekymret for egen økonomi eller som allerede er rammet av økonomiske problemer. Kunnskap om økonomisk planlegging/budsjettering som et ledd i arbeidet med å bistå kunden med å få oversikt, styring og kontroll over privatøkonomien, vil derfor være særlig viktig fremover.

Presiseringer

Målgruppe: Kreditt, sparing og investering, personforsikring

Emneområde: Grunnleggende personlig økonomi

Repetisjon

Publisert: Januar 2023

Frist: 1. desember 2023

Omfang: 60 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal kunne vise og forklare hvordan prisøkninger på varer og tjenester (herunder renteøkninger) slår ut på kundens privatøkonomi på kort og lang sikt.	Fakta Forståelse	1.1.2.
Rådgiver skal kunne identifisere og veilede om eventuelle tiltak som gir balanse i husholdningsbudsjettet eller økt spare- og låneevne.	Fakta Forståelse	1.1.2.

Tema 2: 18 år og privatøkonomi

Begrunnelse

«Over natten» blir man 18 år og myndig – ung voksen. Det betyr at man kan bestemme det meste selv, men også at man blir fullt ut ansvarlig for det man gjør. Dermed er det viktig å forstå hvordan økonomiske beslutninger kan få virkning langt frem i tid, og eventuelt torpedere senere ønsker og muligheter. For

eksempel ved inngåelse av avtaler med bindingstid, låneopptak eller ved å inngå nedbetalingsavtaler fremfor å kjøpe kontant.

Presiseringer		
Målgruppe: Kreditt, sparing og investering, personforsikring Emneområde: Grunnleggende personlig økonomi		
Nyhet Publisert: Januar 2023 Frist: 1.desember 2023 Omfang: 30 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt) Ansvarlig materiell: Bedrift		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Du skal vite at kunden som myndig har: <ul style="list-style-type: none"> • Full kontroll over egen bankkonto. • Mulighet til å inngå avtaler som er bindende, og som kan begrense det økonomiske handlingsrommet frem i tid. • Mulighet til å søke om kredittkort og ta opp lån, og hva låneopptak innebærer i form av forpliktelser, fremtidige lånemuligheter og registrering i Gjeldsregisteret, samt konsekvenser av mislighold. • Adgang til å kjøpe forsikringer for voksne, samt fylle ut helseerklæring på egenhånd, uten vergers samtykke eller medvirkning.	Fakta	1.1.1.

Tema 3: Flytte for seg selv: Hva er det viktig å tenke på?

Begrunnelse

Etablering i egen bolig innebærer for de fleste store økonomiske forpliktelser, enten man kjøper eller leier. Som leietaker er det viktig å kjenne til hvordan sikre sine rettigheter i form av en husleiekontrakt, som boligkjøper hvilke krav bankene stiller til inntekt og egenkapital. Forskjell i risiko mellom å leie og kjøpe er også sentralt i denne sammenheng. Uansett eie eller leie, er riktig forsikringsdekning viktig.

Presiseringer

Målgruppe: Kreditt, sparing og investering, personforsikring
Emneområde: Grunnleggende personlig økonomi

Nyhet

Publisert: Januar 2023

Frist: 1.desember 2023

Omfang: 30 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Du skal: <ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til Forbrukerrådets standard leiekontrakt, og kjenne til hvilke bestemmelser som er særlig viktig å være oppmerksomme på. • Vite hva et depositum er, og hovedreglene om depositumkonto (i husleieloven). • Vite hvilke forsikringer som er aktuelle ved hhv. å eie og leie. • Kjenne til hvilke krav som stilles til inntekt og egenkapital ved finansiering av boligkjøp, samt risikoen ved å kjøpe fremfor å leie.	Fakta	1.1.3.

Tema 4: Folketrygdens ytelser til kunder med barn

Begrunnelse

Familieførøkelse innebærer en betydelig utvidelse av husholdningsbudsjettet, men for å få den hele og fulle oversikten over de økonomiske konsekvensene, er det også viktig å kjenne til aktuelle ytelser i folketrygden, samt omfang og vilkår for disse.

Presiseringer

Målgruppe: Kreditt, sparing og investering, personforsikring
Emneområde: Grunnleggende personlig økonomi

Nyhet

Publisert: Januar 2023

Frist: 1.desember 2023

Omfang: 30 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<p>Du skal vite hvilke ytelser folketrygden har for folk som venter eller nylig har fått barn, nærmere bestemt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svangerskapspengene, foreldrepenger, engangsstønning, omsorgspenger, kontantstøtte og barnetrygd, og hvor mye disse ordningene som hovedregel gir i utbetaling. • Forstå hvordan en familieføkelse kan påvirke familieøkonomien, herunder eventuelt behov for større bolig og endret transportbehov. • At det i denne sammenheng finnes private forsikringsordninger i tillegg til folketrygdens ytelser, som kan gi økonomisk sikkerhet ved sykdom, ulykker eller uførhet. 	Fakta	1.3.3.

Sparing og investering

Tema 1: Likviditetsstyring, nedbetaling av gjeld og finansiell sparing

Begrunnelse

Rentenivået har det siste året steget betydelig, fra rekordlave nivåer. Gitt nordmenns relativt høye gjeldsgrad (gjeld i forhold til inntekt) og belåningsgrad (gjeld i forhold til boligverdi), stiller mange seg spørsmålet om det nå er mer fornuftig å nedbetale ekstra på boliglånet (for eksempel ved å redusere nedbetalingstiden og dermed øke terminbeløpet) fremfor å spare i aksjefond eller i andre finansielle plasseringsprodukter. Kundens bekymring kan være at en videre renteoppgang kan gi ytterligere svekket likviditet, og dermed en lavere fri disponibel inntekt til evt. sparing i finansielle produkter. Derfor vurderes ekstra nedbetaling på lånet som aktuelt. En annen begrunnelse kan være et ønske om å beskytte (minst opprettholde) egenkapitalen i boligen dersom boligprisene fortsetter å falle. Spørsmålet er altså om kundene bør endre sine spare-/plasseringsvaner som følge av renteøkningen og usikkerheten i boligmarkedet.

Presiseringer

Målgruppe: Sparing og investering

Emneområde: Produktgrupper

Repetisjon

Publisert: Januar 2023

Frist: 1. desember 2023

Omfang: 120 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal i denne sammenheng forstå og kunne forklare betydningen av likviditetsstyring/bygging av en likviditetsbuffer i en tid med stigende renter og økte priser. Rådgiver skal kunne benytte porteføljeteori til å trygge kunder i urolige tider og ved markedskorleksjoner, og forstå hvorfor kundens risikoprofil og sparehorisont er avgjørende i en slik vurdering. Rådgiver skal kunne forklare kunden hva som skjer med egenkapitalen i boligen ved en kombinasjon av stigende renter og fallende boligpriser. Rådgiver skal i denne sammenheng kjenne til og forstå betydningen av strengere krav til kundeveiledning i ny finansavtalelov. 	Fakta Forståelse Anvendelse	1.2.1. 1.2.2. 3.4.3. 5.2.4.

Tema 2: Kundens bærekraftspreferanser

Begrunnelse

EU-kommisjonen fastsatte felleseuropeiske regler om bærekraft for verdipapirforetak i 2021. Reglene er nå tatt inn i EØS-avtalen, og trådte i kraft ved endring av verdipapirforskriften fra 5. januar 2023.

Verdipapirforskriften oppstiller krav om at bærekraftsfaktorer integreres i verdipapirforetakenes organiserings- og virksomhetskrav, herunder egnethetstesting av kunder, og i verdipapirforetakenes produkhåndtering.

Dette innebærer at rådgivere som gir investeringsråd skal forklare kundene hva bærekraftspreferanser er, kartlegge og innhente informasjon om kunders bærekraftspreferanser, og anbefale finansprodukter som imøtekommer disse preferansene. Rådene som gis skal reflektere både de økonomiske målene og bærekraftspreferansene til kunden. Autoriserte rådgivere må med dette oppdatere sine kunnskaper knyttet til bærekraftspreferanser.

Presiseringer

Målgruppe: Sparing og investering

Emneområde: Regelverk

Repetisjon

Publisert: Februar 2023

Frist: 1. juni 2023

Omfang: 60 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal forstå og med det kunne forklare hva bærekraftspreferanser innebærer. Kandidaten skal forstå hvorfor og hvordan kundens bærekraftspreferanser skal kartlegges, og betydningen av bærekraftspreferanser for rådene som gis. Rådgiver skal forstå hvordan bærekraftspreferanser skal håndteres i tillegg til den generelle plikten til å vurdere kundens øvrige investeringsmål, tidshorisont og individuelle forhold. Rådgivere skal forstå at det kan oppstå interessekonflikter mellom kundens bærekraftspreferanser og bedriftens tilbud av produkter. 	Fakta Forståelse	5.2.1.

Kreditt

Tema 1: God skikk i kreditt

Begrunnelse

Det er lagt til et nytt kunnskapskrav om God skikk spesifikt i fagplanen for kreditt under emneområde Rammebetingelser for kreditt. Kravet skal dekke kunnskaper om God skikk angitt i kommentarutgaven om God skikk som gjelder produktområdet kreditt. I løpet av våren publiserer FinAut læringsmaterieill om God skikk spesifikt for kreditt hvor gjennomføringen blir obligatorisk for alle autoriserte i kreditt.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere i kreditt
Emneområde: Regelverk og bransjeavtaler

Repetisjon
Publisert: Januar 2023
Frist: 1. desember 2023
Omfang: 90 minutter
Ansvarlig materiell: FinAut

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse

Autoriserte rådgivere skal kunne anvende bransjenormen God skikk på fagområdet kreditt.	Fakta Forståelse Anvendelse	1.1.5.
---	-----------------------------------	--------

Tema 2: Kredittvurdering og trafikkløssystem

Begrunnelse

Senest fra 1. juli 2023 skal kredittkundene motta resultatet av kredittvurderingen i form av trafikklø: Grønt, gult eller rødt. Trafikkløene skal vise risikoen for at kundene ikke kan overholde forpliktelsene etter kredittavtalen. Hensikten er å formidle denne risikoen til kundene på en gjenkjennelig og forståelig måte. En kredittsøknad vil imidlertid likevel kunne avslås selv om kredittvurderingen resulterer i grønt eller gult lys.

Presiseringer		
Målgruppe: Kredittrådgivere Emneområde: Kredittvurdering		
Nyhet Publisert: Januar 2023 Frist: 1. juli 2023 Omfang: 60 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt) Ansvarlig for materiell: Bedrift		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal kjenne til og forstå bruken av trafikkløsystem når resultatet av kredittvurderingen skal formidles til kunden.	Fakta Forståelse	2.3.7.

Skadeforsikring privat

Tema 1: Dokumentasjon av forsikringsavtales innhold

Begrunnelse

Endringer i forsikringsavtaleloven (FAL) trådte i kraft 1.7.2022. Selv om det er gitt opplæring i det nye regelverket, er det viktig å ha fokus på og repetere lovens bestemmelser. En av endringene i loven er bestemmelsen i FAL § 21-2 som pålegger selskapet erstatningsplikt ved brudd på de plikter selskapet har overfor kundene, herunder selskapets informasjonsplikt (tidligere FAL § 2-1). Det fremgår av annen ny bestemmelse i loven; FAL § 21-1, at det er forsikringsforetaket som har bevisbyrden for at forsikringsforetakets plikter er oppfylt. Selskapet må derfor kunne dokumentere/bevise at selskapets

plikter, herunder informasjonsplikten, er overholdt.

Presiseringer		
Målgruppe: Rådgivere skadeforsikring privat Emneområde: Regelverk		
Fokusområdet Publisert: Januar 2023 Frist: 1.desember 2023 Omfang: 30 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt) Ansvarlig for materiell: Bedrift		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiveren skal forstå viktigheten av å dokumentere avtaler som inngås med kunden, og også forstå behovet for å dokumentere hva som ledet frem til den endelige avtalen.	Fakta Forståelse	5.1.3.

Tema 2: Avklaring av kundens behov ved tegning av forsikring

Begrunnelse

Endringer i forsikringsavtaleloven (FAL) trådte i kraft 1.7.2022. En av endringene i loven er bestemmelsen i § 1B-1 som pålegger selskapet å identifisere kundens krav og behov før en avtale inngås. Kundens krav og behov avdekkes ved å innhente opplysninger fra kunden, herunder opplysninger om kundens økonomiske situasjon i den utstrekning det er relevant. Tilbud og anbefalinger som gis kunden skal være i samsvar med kundens krav og behov.

Presiseringer		
Målgruppe: Rådgivere skadeforsikring privat Emneområde: Regelverk		
Fokusområdet Publisert: Januar 2023 Frist: 1.desember 2023 Omfang: 45 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt) Ansvarlig for materiell: Bedrift		

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<p>Kundebehandlingen skal være basert på et fullgodt grunnlag.</p> <p>Rådgiveren skal forstå at før avtale inngås skal det innhentes opplysninger om kundens krav og behov.</p> <p>Rådgiveren skal forstå at det må innhentes opplysninger som er nødvendig for de produkter som kan være relevante for kunden, herunder informasjon om kundens økonomiske situasjon hvis det er nødvendig.</p> <p>Rådgiveren skal forstå at de tilbud som gis eller anbefales skal være i samsvar med de krav og behov som er avdekket hos kunden.</p>	Fakta Forståelse	5.1.3.

Tema 3: Bærekraft i skadeforsikring

Begrunnelse

Med økt klimarisiko blir det stadig viktigere å forebygge og unngå skader. Skadeforsikring kan bidra til et mer bærekraftig samfunn gjennom skadeforebyggende arbeid og bærekraftige produkter. Når skader likevel skjer, er det viktig å håndtere dem på en mest mulig bærekraftig måte gjennom for eksempel gjenbruk og valg av materialer. Rådgivere i skadeforsikring har en viktig rolle i dette arbeidet i møtet med kunder.

Det er derfor viktig at rådgivere forstår hvordan skadeforsikringsprodukter bidrar til et mer bærekraftig samfunn, at de kan vurdere hvorvidt et skadeprodukt er bærekraftig og at det å redusere risiko med skadeforebyggende arbeid er bærekraftig.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere skadeforsikring privat
Emneområde: Regelverk

Fokusområdet

Publisert: Januar 2023

Frist: 1. desember 2023

Omfang: 60 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig for materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse

<p>2.2.1. Bærekraftige produkter</p> <p>Rådgiveren skal forstå hvordan skadeforsikringsprodukter bidrar til et bærekraftig samfunn.</p>	<p>Fakta Forståelse</p>	<p>2.2.1.</p>
<p>2.2.2. Kriterier for vurdering av bærekraft</p> <p>En rådgiver skal ha kunnskaper om viktige kriterier for å vurdere om et skadeprodukt er bærekraftig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rådgiveren skal forstå arbeid med klimarisiko og konsekvenser av varmere og våtere vær. Rådgiveren skal forstå at prising av klimarisiko må baseres på systematiske prognoser og ikke bare baseres på historiske data. • Rådgiveren skal forstå at det å unngå skade er mest bærekraftig og at skadeforebyggende arbeid innebærer mindre bruk av materialer og er viktig for et mer bærekraftig samfunn. • Rådgiveren skal forstå betydningen av gjenbruk for økt bærekraft. 	<p>Fakta Forståelse</p>	<p>2.2.2.</p>

Tema 4: Informasjonsplikt ved kunders ønske om å endre forsikring

Begrunnelse

Et stigende rentenivå og økende priser innebærer at noen kunder vil ønske å redusere kostnader, herunder si opp forsikringer, evt. redusere dekningsomfang på forsikring. Konsekvensene av slike valg vil innebære at kunden står helt uten dekning, evt. får mindre utbetalt forsikring, hvis skade oppstår. Forsikringsavtalelovens (FAL) bestemmelser om informasjonsplikt vil gjelde i slike situasjoner. Det følger av forsikringsavtaleloven (FAL) § 1B-1 at selskapet i nødvendig utstrekning skal legge forholdene til rette for at kunden skal kunne vurdere forsikringstilbudet, herunder gi informasjon og veiledning om alternative dekningsformer og om aktuelle tilleggsdekninger. Videre pålegger bestemmelsen selskapet å avdekke kundes krav og behov ved å innhente opplysninger fra kunden. Tilbud og anbefalinger som gis kunden skal være i samsvar med de krav og behov som er avdekket hos kunden.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere skadeforsikring privat

Emneområde: Regelverk

Fokusområdet

Publisert: Januar 2023

Frist: 1.desember 2023

Omfang: 60 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt) Ansvarlig for materiell: Bedrift		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal kunne legge til rette for og gi informasjon om forsikringsproduktene slik at kunden forstår konsekvensene av et valg om fjerne/reducere forsikringsdekning. Rådgiver skal vite at kundens krav og behov skal kartlegges Rådgiver skal forstå at det skal informeres om tilleggsdekninger og alternative dekningsformer Rådgiver skal forstå at de valg kunden tar etter at man har kartlagt kundens krav og behov og gitt informasjon i tråd med FAL skal dokumenteres. Rådgiver skal forstå at dersom man skrur av strømmen for å spare penger kan dette få konsekvenser for sikredes ansvar etter sikkerhetsforskriftene. 	Fakta Forståelse	5.1.3. 5.1.4. 5.1.5. 3.2.3. 3.3.2.

Tema 5: Bransjenorm vedrørende forsikring for liten elektrisk motorvogn

Begrunnelse

Bilansvarsloven gjelder for små elektriske kjøretøy (el-sparkesykler etc.) og fra 1. januar 2023 vil det være lovpålagt å tegne ansvarsforsikring for privateide kjøretøy. Forsikringsbransjen har et stort behov for ensartet praksis når det gjelder tegning av forsikring, håndtering av kjøretøy med hastighet på mer enn 20 km/t og kommunikasjonen rundt forsikringsplikten og helårsforsikring. Bransjen har derfor utviklet en bransjenorm for å fange opp dette behovet. Normen vil gjelde fra 1. januar 2023.

Presiseringer		
Målgruppe: Rådgivere skadeforsikring privat Emneområde: Regelverk og bransjeavtaler		
Nyhet Publisert: Januar 2023 Frist: 1. desember 2023 Omfang: 45 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt) Ansvarlig for materiell: Bedrift		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse

<ul style="list-style-type: none"> Rådgiveren skal forstå innholdet i bransjenormen. 	Fakta Forståelse	5.3.3.
---	---------------------	--------

Personforsikring privat

Tema 1: God skikk i personforsikring

Begrunnelse

Det er lagt til et nytt kunnskapskrav om God skikk spesifikt i fagplanen for Personforsikring under emneområde 5 – Regelverk og bransjeavtaler. Kravet skal dekke kunnskaper om God skikk angitt i kommentarutgaven om God skikk som gjelder produktområdet personforsikring. I løpet av våren publiserer FinAut læringsmateriell om God skikk spesifikt for personforsikring hvor gjennomføringen blir obligatorisk for alle autoriserte i personforsikring.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere for personforsikring
Emneområde: Regelverk og bransjeavtaler

Repetisjon

Publisert: Januar 2023
Frist: 1. desember 2023
Omfang: 90 minutter
Ansvarlig materiell: FinAut

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Autoriserte rådgivere skal kunne anvende bransjenormen God skikk på fagområdet personforsikring.	Fakta Forståelse Anvendelse	5.3.1.

Tema 2: Bærekraft i personforsikring

Begrunnelse

Forsikringsforetakene spiller sammen med den øvrige finansnæringen en nøkkelrolle i Norges omstilling til et bærekraftig samfunn. Det er lagt inn 4 nye kunnskapskrav knyttet til fagplanen for Personforsikring under emneområde 2 - Rådgivning i personforsikring. Målet er at rådgivere skal kunne identifisere kundens preferanser knyttet til bærekraft, og skal kunne forklare hvordan de enkelte personprodukt kan svare til kundens bærekraftsbehov. Rådgiver skal være bevisst bransjens ansvar for å utfylle folketrygdens

ytelser, og at det ikke bør tilbys forsikringsløsninger som motarbeider det bærekraftige velferdssamfunn.

Presiseringer		
Målgruppe: Rådgivere for personforsikring Emneområde: Rådgivning i personforsikring		
Nyhet Publisert: Januar 2023 Frist: 1.desember 2023 Omfang: 60 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt) Ansvarlig materiell: Bedrift		
Omfang:	Avhengig av leverandør eller egenutvikling	
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiveren skal forstå at foretakene har en rolle for å skape bærekraftige produkter og løsninger som støtter og underbygger vårt felles velferdssystem. Rådgiveren skal forstå hvordan personforsikringer er bærekraftige. Rådgiveren skal forstå at de har en rolle som rådgivere når det gjelder å tilby bærekraftige løsninger basert på vårt felles velferdssystem. Rådgiveren skal kjenne til at foretakene kan gjøre avkortning ved utbetaling av uførepensjonen/renten der hvor kunden vil kunne tjene på å bli ufør.	Fakta Forståelse	2.1.3. 3.4.7.

Tema 3: Rådgiverplikt og konsekvenser ved endring av personforsikringer

Begrunnelse:

Den økonomiske situasjonen i Norge har endret seg, og vi må bruke mer av inntekten vår på renter, strøm, drivstoff og matvarer. Det betyr mindre økonomisk overskudd og tøffere prioriteringer.

Som rådgiver er det uansett viktig å finne ut av og vise kundens totale forsikringsbehov først. Hvis en ny eller eksisterende kunde forteller at det er begrenset med midler som kan brukes på personforsikringer, så er det viktig å tydeliggjøre konsekvensen av å stå uten dekning – og heller foreslå reduserte forsikringssummer slik at kunden har en viss sikkerhet dersom noe skjer.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere for personforsikring
Emneområde: Rådgivning i personforsikring

Repetisjon

Publisert: Januar 2023

Frist: 1. desember 2023

Omfang: 30 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig materiell: Bedrift

Omfang: Avhengig av leverandør eller egenutvikling

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal forstå konsekvensene ved å redusere eller si opp en personforsikring som krever helsevurdering. Endret helse kan gjøre det vanskelig/ umulig å tegne personforsikring på et senere tidspunkt. En oppsigelse eller reduksjon påvirker rett til gjenopptak av gammel avtale.	Fakta Forståelse	3.7.1.

Tema 4: Behovsavdekking og dokumentasjon

Begrunnelse

Det er mange relevante forhold som må kartlegges for å kunne avdekke kundens forsikringsbehov. Et viktig punkt er deknings via arbeidsgiver eller forbund.

Rådgiveren skal forstå at forsikring via arbeidsgiver, fagforening og/eller forbund er kollektive og standardiserte deknings som ikke nødvendigvis er tilpasset kundens livssituasjon. Avtalene kan være prisgunstige, men kan også inneholde nedtrappinger som gjør at dekningsen ikke er så god som det kan virke ved første øyekast. Videre må Rådgiveren forstå at forsikring via arbeidsgiver opphører ved skifte av jobb, og hvis kunden har nådd en viss alder når dette skjer kan det være for sent å tegne private deknings. Arbeidsgiver kan også endre eller si opp gruppeavtaler underveis i et ansettelsesforhold. Rådgiveren bør tilstrebe å få informasjon om hvilke deknings som gjelder for kunden.

For eksisterende kunder med personforsikring er det viktig at rådgiveren har fokus på om behovet for personforsikring har endret seg. Hvis kunden har en ny livssituasjon, det har skjedd en endring i økonomien eller kunden har ny arbeidsgiver må behovskartleggingen gjøres på nytt slik at personforsikringene kan tilpasses dagens situasjon.

Rådgiveren må forstå at behovskartleggingen og rådgivningen skal dokumenteres. Like viktig er det å dokumentere hva slags deknings kunden velger og hvorfor disse er valgt.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere personforsikring
Emneområde: Personforsikring/ Rådgivning personforsikring

Repetisjon

Publisert: Januar 2023

Frist: 1. desember 2023

Omfang: 60 minutter (skal avklares nærmere når omfang av materiell er avstemt)

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiveren skal forstå hvilke forhold som er relevant å avdekke slik at kundens forsikringsbehov kan kartlegges fullt og helt.	Forståelse	2.1.4
Rådgiveren skal forstå viktigheten av å dokumentere både rådgivningen og kundens valg.	Forståelse	2.1.9

Felles tema for skade- og personforsikring næring

Tema 1: Skjerpede lovkrav ved forsikringsdistribusjon

Begrunnelse

IDD eller forsikringsdistribusjonsdirektivet som det også kalles, er et EU-direktiv (2016/97/EU) som har medført endringer i Forsikringsavtaleloven, Finansforetaksloven og Forsikringsformidlingsloven med forskrifter. Reglene har som formål å styrke rettighetene til forbrukere og næringslivskunder. Endringene i Forsikringsavtaleloven gjelder fra 1. juli 2022, mens endringene i de andre lovene gjelder fra 1. januar 2022. Selv om det er gitt opplæring i det nye regelverket for noen rådgivere, er det viktig å ha fokus på og repetere lovens bestemmelser.

Presiseringer

Målgruppe: Rådgivere for personforsikring, Rådgivere for skadeforsikring
Emneområde: Regelverk

Repetisjon**Publisert:** Januar 2023**Frist:** 1.september 2023**Omfang:** 30 minutter**Ansvarlig materiell:** FinAut

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal kjenne til at forsikringsavtaleloven, finansforetaksloven og forsikringsformidlingsloven er endret, og hvorfor lovene er endret. I den forbindelse skal kandidaten også kjenne til: <ul style="list-style-type: none"> • De nye kapitlene i forsikringsavtaleloven. • Foretakets informasjonsplikt før og i forbindelse med avtaleinngåelse. • Krav til forsikringsrådgivere, forsikringsagenter og forsikringsmeglere. • Digitalt førstevalg og retten til å reservere seg mot elektronisk kommunikasjon.	Fakta	5.1. 5.2.

Skadeforsikring næring

Tema 1: Miljøansvar/miljøforsikring

Begrunnelse

Naturmangfoldloven gir bedrifter et objektivt erstatningsansvar for skade på naturen. Det vil si at bedriften er ansvarlig for miljøskader, enten den kan klandres eller ikke. Bedriften kan dessuten bli ansvarlig hvis den ikke i tilstrekkelig grad har prøvd å unngå en skade. I henhold til naturmangfoldloven kan bedriften blant annet bli pålagt å betale for opprydding, i tillegg til kostnadene med å tilbakeføre naturen til slik den var før skaden.

Presiseringer**Målgruppe:** Skadeforsikringsrådgivere næring**Emneområde:** Generelle produkter**Nyhet****Publisert:** Januar 2023**Frist:** 1.desember 2023**Omfang:** 30 minutter**Ansvarlig materiell:** Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal vite hvilke bedrifter/næringer som bør ha forsikringen og hvilke instanser som kontrollerer og kan gjennomføre sanksjoner. Rådgiver skal vite hvilke næringer som reguleres via kontrakt for miljøansvar. Rådgiver skal vite hvilket ansvar virksomheten kan bli pålagt etter naturmangfoldloven. Rådgiver skal vite hva forsikringen omfatter og hvilke unntak som gjelder. 	Fakta	2.9.2.

Tema 2: Cyberforsikring

Begrunnelse

Datakriminalitet rammer tilfeldig og uavhengig av type virksomhet det er snakk om. De fleste bedrifter har lagret mye digitalt, som kundeavtaler, oppdragslister, prosjekt, informasjon osv. Et dataangrep vil med andre ord ramme hardt. En Cyberforsikring reduserer bedriftens risiko for tap og kostnader knyttet til dette og hjelper bedriften med rask tilgang til IT-konsulenter med ekspertkompetanse.

Presiseringer

Målgruppe: Skadeforsikringsrådgivere næring
Emneområde: Generelle produkter

Nyhet

Publisert: Januar 2023

Frist: 1. desember 2023

Omfang: 45 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal vite hva forsikringen omfatter og hvem som kan stilles til ansvar hvis ikke bedriften har sikret sine digitale verdier.	Fakta	2.9.2.

Tema 3: Bærekraft ved skadeforebyggende tiltak og skadeoppgjør

Begrunnelse

Gjennom skadeforebygging, klimatilpasning, reparasjoner og gjenbruk ønsker forsikringsbransjen å legge et godt grunnlag for å bli en bransje som leder ann på bærekraft. En samlet bransjen vil med dette styrke sitt omdømme og troverdighet i markedet samtidig brukers muligheten til å påvirke utviklingen, holdninger og handlinger i en sirkulær retning hos medarbeidere, eiere, kunder, leverandører og ikke minst myndighetene.

Presiseringer

Målgruppe: Skadeforsikringsrådgivere næring

Emneområde: Sikkerhetsforskrifter m.m. og skadeårsaker og skadeoppgjør

Nyhet

Publisert: Januar 2023

Frist: 1.desember 2023

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal forstå sammenhengen mellom skadeforebyggende/skadereduserende tiltak og bærekraft.	Fakta Forståelse	3.3.1.
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal kjenne til hvordan skadeoppgjør kan bidra til bærekraft gjennom valg av avtalepartnere og reparasjonsmetoder. Rådgiver skal forstå sentrale tiltak som bidrar til skadeforebygging og skadebegrensning.	Fakta Forståelse	4.2.5.

Personforsikring næring

Tema 1: HMS og bærekraft

Begrunnelse

Forsikringsbransjen utgjør en stadig viktigere rolle inn mot bærekraft, og det er viktig at rådgiver forstår bransjens rolle i dette arbeidet. Ingen skader er bærekraftige, og kundenes evne til å arbeide målrettet med HMS og skadereduserende tiltak bør kunne identifiseres i informasjonsinnhentingen. Rådgiver bør også kunne evne å kommunisere sammenhengen mellom HMS, risikoreduserende tiltak, bærekraft og

premiesetting.

Presiseringer		
Målgruppe: Personforsikringsrådgivere næring Emneområde: Rådgivning og personforsikringsprodukter		
Nyhet Publisert: Januar 2023 Frist: 1.desember 2023 Omfang: 60 minutter Ansvarlig materiell: Bedrift		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal kjenne til grunnleggende HMS begreper og kunne vurdere arbeidsmiljø i lys av risiko og bærekraft.	Fakta	2.1.3.
Rådgiver skal kunne innhente og forstå betydningen av bedriftens HMS arbeid.	Fakta Forståelse	2.1.3.
Rådgiver skal forstå hvordan behovet for personforsikring avhenger av: <ul style="list-style-type: none"> • Bedriftens oppfølging av medarbeidere som er syke eller står i fare for å bli syke. • Hvilke HMS-tiltak en kunde kan foreta, og hvilke oppfølgingsaktiviteter man har ovenfor sykemeldte og hvordan dette kan redusere fremtidige erstatningsutbetalinger. • Rådgiver skal kunne forklare at de risikoreducerende tiltak vil kunne ha positiv effekt på premie, fremtidige skader og økt fremtidig bærekraft.	Fakta Forståelse	2.1.3. 2.1.4. 3.1.4. 3.2.8. 3.6.2. 3.7.1. 3.12.1.

Tema 2: Forskrift om hjemmekontor

Begrunnelse

Ny forskrift om hjemmekontor tredde i kraft 01.07.22, og fastsetter nye særregler for hjemmearbeid. Kandidaten bør kjenne til disse endringene, og kunne reflektere over eventuelle endringer i

forsikringsbehov i lys av økende bruk av hjemmekontor.

Presiseringer		
Målgruppe: Personforsikringsrådgivere næring Emneområde:		
Nyhet Publisert: Januar 2023 Frist: 1. desember 2023 Omfang: 15 minutter Ansvarlig materiell: Bedrift		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal kjenne til forskrift om hjemmekontor, samt skillelinjer mellom arbeid og fritid når arbeid utføres i hjemmet.	Fakta	3.2.1.

Informasjonsgivere

Se Tverrgående emner

2024

Etikk og God skikk

Tema 1: Økonomiske utfordringer, etikk og God skikk

Begrunnelse

Flere kunder har økonomiske utfordringer og mange snakker om at det er dyrtid. Rådgivere som er i kontakt med kunder som har økonomiske utfordringer har et ansvar for å gi trygg rådgivning. De må derfor ha grunnleggende kunnskap og forståelse om sammenhengen mellom økonomi og psykisk helse for å kunne bistå kundene på en god måte. Finansnæringen har et ansvar for kunne hjelpe forbrukere med informasjon, veiledning eller rådgivning med å ta gode valg, uansett helsesituasjon for å sikre Trygg rådgivning. At de ansatte kan hjelpe kundene (som har økonomiske utfordringer) på et tidligere tidspunkt kan bidra til at kundens økonomiske situasjon ikke eskalerer. Kompetanse i etikk og God skikk er spesielt viktig i slike situasjoner.

Bransjenormen God skikk

Bransjenormen God skikk gjelder for FinAut's medlemsbedrifter ved rådgivning, informasjon, veiledning og salg i forbrukermarkedet. Reglene gjelder både for personlig betjening og for digitale prosesser. Virksomheten skal påse at reglene følges. Ledere har et særlig ansvar for å unngå rutiner og systemer, herunder belønningssystemer, som ikke bygger opp under reglene.

Årets oppdatering retter spesielt fokus på god håndtering av reglene om interessekonflikt som er avgjørende for tilliten til den enkelte finansbedrift og til finansnæringen som sådan. Grunnlaget ligger i bedriftskulturen og i en tydelig holdning i alle ledd i organisasjonen, ikke minst hos ledelsen. Kundens interesser skal komme først.

Etikk

For å ivareta samfunnets tillit, er det avgjørende at de ansatte i finansnæringen håndterer etiske utfordringer profesjonelt og ansvarlig. Kjennskap til etikkens perspektiver og verktøy legger et godt grunnlag for å klare det. Skal en i tillegg kunne bruke kunnskapen i møte reelle etiske utfordringer, er det viktig å trene. Etikk er derfor blant temaene i kunnskapsoppdateringen hvert år.

I perioder med høy prisøkning, vil mange forbrukere oppleve økonomiske utfordringer. Det gjør det særlig viktig å rette oppmerksomheten mot finansnæringens samfunnsoppdrag og bedriftenes samfunnsansvar. Det aktualiserer dessuten finansnæringens ansvar for å la kunnskapen komme forbrukerne til gode, i tråd med profesjonsetikken.

Oppdateringsmaterieill

FinAut utvikler og publiserer en oppdateringspakke våren 2024. Kurset vil inneholde relevant anbefalt fagstoff om sammenhenger mellom økonomi og psykisk helse, betydningen av God skikk, samt relevant repetisjon i etikk.

Presiseringer

Målgruppe: Alle ordninger
Emneområde: Etikk og God skikk

Repetisjon

Publisert: Januar 2024

Frist: 1. desember 2024

Omfang: 180 minutter

Ansvarlig for materieill: FinAut leverer en egen oppdateringspakke våren 2024

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav

Nivå
fagkunnskap

Referanse

<p>Del 1: Kommunikasjonsklima, profesjonsetikk, næring og samfunn</p> <p>Rådgivere skal vite hva som kjennetegner et godt kommunikasjonsklima, kjenne til relevante utfordringer som kan melde seg og forstå sammenhengen mellom etikk og kommunikasjonskultur.</p> <p>Rådgivere skal forstå sentrale profesjonsetiske begreper og se sammenhengen mellom egen yrkesutøvelse og yrkesgruppens/næringens omdømme.</p> <p>Rådgivere skal være fortrolig med finansnæringens samfunnsoppdrag og hva det vil si at bedrifter har samfunnsansvar, og kunne koble det til egen yrkesutøvelse.</p>	<p>Fakta Forståelse</p>	<p>1.4</p> <p>1.5</p> <p>1.6</p>
<p>Del 2: Økonomi og psykisk helse</p> <p>Rådgivere skal forstå sentrale sammenhenger mellom økonomi og psykisk helse og hvordan økonomisk stress og utfordringer kan påvirke kunden.</p> <p>Viktig bakgrunnskunnskap er at rådgivere må forstå hvordan knapphetsteorien, motivasjonsteorien, sosial sammenligningsteori og unntakelse av opplevelse kan påvirke valg kundene tar.</p>	<p>Fakta Forståelse</p>	<p>Tverrgående emner</p>
<p>Del 3: God skikk - interessekonflikt</p> <p>Rådgivere skal forstå hva en interessekonflikt er, bakgrunnen og begrunnelsen for regelen.</p> <p>Rådgivere skal kunne identifisere interessekonflikter og avklare hvordan de skal løses.</p>	<p>Fakta Forståelse Anvendelse</p>	<p>Regel 5</p>

Grunnleggende personlig økonomi

Personforsikring, kreditt, sparing og investering

Tema 1: Fremtidsfullmakt

Begrunnelse

Stadig flere kunder ønsker å sette opp fremtidsfullmakt. Alvorlig sykdom kan gjøre at man en gang i fremtiden trenger hjelp. Hvis man oppretter fremtidsfullmakt, kan man bestemme at noen man stoler på, skal ta vare på sine interesser den dagen man ikke klarer det selv. Vergemålsloven definerer hva en fremtidsfullmakt er. Det er viktig at rådgivere kjenner til reglene for fremtidsfullmakt for å kunne veilede kundene om dette.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i sparing og investering, kreditt og personforsikring
Emneområde: Fra yrkesaktiv til pensjonist

Nyhet

Publisert: Januar 2024

Frist: 1. desember 2024

Omfang: 60 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift

15 timerskravet: Inngår for personforsikring

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
«Rådgivere skal kjenne til vergemålslovens definisjon av fremtidsfullmakt, forstå kravene som stilles til en gyldig fremtidsfullmakt, og den tilleggsinformasjon som fullmakten dessuten bør inneholde.	Fakta Forståelse	1.4.
Rådgivere skal kjenne til hvilke alternativer som finnes dersom en fremtidsfullmakt ikke dekker kundens behov	Fakta	1.4
Rådgivere skal kjenne til veiledningen om fremtidsfullmakt på Statsforvalterens hjemmeside, herunder krav til innhold for at fullmakten skal kunne anvendes overfor banken	Fakta	1.4

Felles temaer for kreditt, sparing og investering

Tema 1: «Den reale betydning»

Begrunnelse

Den reale betydningen i makroøkonomi refererer til økonomiske verdier eller målinger som er justert for inflasjon. I senere tid har rentene kommet opp som følge av stigende kostnader i samfunnet.

For å håndtere den økte pris-, lønns- og kostnadsveksten har Norge Bank økt sine renter kraftig. Norges Banks styringsrente er bankenes innskuddsrente i sentralbanken, den såkalte foliorenten. På toppen av dette kommer et påslag på normalt 0,3-0,4 prosentpoeng før vi får pengemarkedets 3-måneders rente.

Rådgivere bør kjenne til dette, og at vi her snakker om en *nominell rente*. Justerer vi denne ved å trekke fra inflasjonen, får vi realrenten. Inflasjonen i eksempelvis november 2023 (sammenlignet med samme måned året før) var på 4,8 prosent. Dermed kan vi si at de nominelle rentene er usedvanlig høye (3-mnd NIBOR er 4,62 prosent), mens realrentene er usedvanlig lave (4,8 minus 4,62= minus 0,18 prosent). Et viktig spørsmål er hvilke renter man bør fokusere på i ulike sammenhenger.

Presiseringer		
<p>Målgruppe: Autoriserte i sparing og investering, og kreditt Emneområde: Makroøkonomi</p>		
<p>Repetisjon Publisert: Januar 2024 Frist: 1.desember 2024 Omfang: 60 minutter Ansvarlig materiell: Bedrift</p>		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<p>Rådgivere skal forstå at nominelle renter kan være høye mens realrentene på samme tid er lave.</p> <p>Rådgivere skal forstå hvilke typer renter (nominelle eller reelle) som er mest relevante i ulike økonomiske og finansielle sammenhenger. Dette innebærer en forståelse av hvordan disse rentene påvirker ulike økonomiske beslutninger og strategier.</p>	<p>Fakta Forståelse</p>	<p>2.2.4. 2.5.1. 2.5.2.</p>

Sparing & investering

Tema 1: God skikk i sparing og investering

Begrunnelse

Det er lagt til et nytt kunnskapskrav om God skikk spesifikt i fagplanen for sparing og investering under emneområde regelverk. Kravet skal dekke kunnskaper om God skikk angitt i kommentarutgaven om God skikk som gjelder sparing og investering. FinAut har utviklet obligatorisk læringsmateriell om God skikk spesifikt for sparing og investering som man finner på FinAuts læringstorg.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte i sparing og investering

Emneområde: Regelverk og bransjenormer

Nyhet

Publisert: Januar 2024

Frist: 1. desember 2024

Omfang: 60 minutter

Ansvarlig materiell: FinAut har publisert kurs på FinAuts læringstorg

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kunne anvende bransjenormen God skikk på fagområdet sparing og investering.	Fakta Forståelse Anvendelse	3.1.3

Tema 2: «Mer aktuelt med rentefond»

Begrunnelse

Et stigende rentenivå har gjort at rentefond igjen har kommet i fokus som investeringsalternativ.

Det er viktig å være oppmerksom på at det finnes et bredt spekter av rentefond, og at ulike typer rentefond varierer betydelig i risikoprofil og investeringsstrategi. Det er derfor viktig å velge et rentefond som er tilpasset kundens behov og investeringsmål.

Ved økt etterspørsel fra kunder er det viktig at rådgivere kan forklare hva rentefond er, og at det finnes vidt ulike typer rentefond, med ulik risiko og avkastningspotensial. Rådgivere må også kjenne til de viktigste egenskapene ved ulike typer rentefond, og særlig hvilken virkning endringer i det generelle rentenivået har på verdiutviklingen i ulike typer rentefond. Selv om rådgivere kan oppleve større etterspørsel etter rentefond, er det viktig at rådgiver er klar over at plassering i aksjefond normalt vil gi bedre risikojustert avkastning over tid, og dermed kan være et bedre alternativ, hvis formålet med plasseringen er langsiktig sparing.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte i sparing og investering

Emneområde: Finansmarkeder og produktgrupper

Repetisjon

Publisert: Januar 2024

Frist: 1. desember 2024
Omfang: 90 minutter
Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse	
<ul style="list-style-type: none"> • Rådgivere skal vite hva et rentefond er, og kunne redegjøre for forskjellen mellom likviditetsfond og ulike typer obligasjons-fond, som plasserer i papirer med lengre løpetid, og andre rentefond som kan plassere i papirer med til dels høy kredittrisiko (High Yield fond). • Rådgivere skal forstå hvilke typer rentefond som egner seg for sparing på kort, mellomlang eller lang sikt. • Hvis kunden har lang sparehorisont, bør rådgivere kunne gi råd om hvorvidt aksjefond kan være et bedre alternativ enn rentefond. • Rådgivere skal kunne redegjøre for de viktigste egenskapene ved ulike typer rentefond, og forstå hvilke risikofaktorer som gjør seg gjeldende for ulike typer rentefond, herunder renterisiko og kredittrisiko. • Rådgivere skal forstå begrepet durasjon (rentefølsomhet), og hvordan endringer i markedsrentene påvirker kursen i rentefond med ulik durasjon.		3.2.5	
			3.2.6
		Fakta	3.2.8
		Forståelse	4.2.3
		Anvendelse	4.2.8

Tema 3: Nøkkelinformasjonsdokument - PRIIPs-forordningen

Begrunnelse

EUs PRIIPs-forordning innfører et nytt obligatorisk nøkkelinformasjonsdokument (KID) ved markedsføring og salg av sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter (PRIIPs) til ikke-profesjonelle investorer. I Norge gjennomføres nå kravene gjennom Lov om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter (PRIIPs-loven). Verdipapirfond omfattes av kravet dersom de markedsføres til ikke profesjonelle kunder. Forordningen innebærer at det såkalte PRIIPs KID erstatter dagens bestemmelser om nøkkelinformasjon i verdipapirfondloven (UCITS KIID) ved markedsføring og salg til ikke-profesjonelle investorer. Det er viktig at rådgivere og informasjonsgivere forstår og kan forklare innholdet i PRIIPs KID for kunden. PRIIPs KID skiller seg fra dagens UCITS KIID på en rekke områder. PRIIPs-loven trer i kraft i Norge 01.10.2024.

Presiseringer

Målgruppe: Sparing og investering og informasjonsgivere
Emneområde: Regelverk

Nyhet**Publisert:** 15.august 2024**Frist:** 1.oktober 2024**Omfang:** 60 minutter**Ansvarlig materiell:** Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver og informasjonsgiver må forstå hva som avgjør fondets Risikoindikator fra 1 til 7.	Fakta Forståelse	
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver og informasjonsgiver må forstå hva som er fondets anbefalte investeringsperiode, og at dette er en minste anbefalte investeringshorisont. Rådgiver og informasjonsgiver må forstå sammenhengen mellom anbefalt investeringsperiode og fondets risikoindikator.	Fakta Forståelse	
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver og informasjonsgiver skal forstå at de fire avkastningsscenarioene representerer mulige ulike utfall i fremtiden, i kroner og prosent, samt overordnet på hvilken måte det gunstige, moderate og dårlige scenariet er basert på fondets historiske avkastning de siste 10 år. Rådgiver og informasjonsgiver må forstå at scenariene kun illustrerer mulig verdiutvikling i fremtiden, og at faktisk fremtidig avkastning er usikker, og vil avhenge av fremtidig markedsutvikling.	Fakta Forståelse	
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver og informasjonsgiver må forstå begrepene totale kostnader, og hva disse består av, samt begrepet «årlig kostnadseffekt». Rådgiver og informasjonsgiver må forstå hva forvaltningsgodtgjørelse er, og hva og hvorfor fondet pådrar seg transaksjonskostnader.	Fakta Forståelse	
Rådgiver og informasjonsgiver må forstå at det kan være kostnader som kommer i tillegg til kostnadene som er redegjort for i KID, og hva disse eventuelt kan være, som for eksempel plattformavgift til distributør, og honorar for rådgivning mv.	Fakta Forståelse	

Kreditt

Tema 1: Lov om låneformidling

Begrunnelse

Det er innført ny lov om låneformidling og fagplanen er oppdatert. Rådgivere skal kjenne til låneformidlingsloven med forskrift, og kravene til konsesjon, kompetanse og godtgjørelsesordninger som følger av denne. Formålet med loven er styrke forbrukernes rettigheter og trygghet på kredittområdet.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i kreditt
Emneområde: Rammebetingelser for kreditt

Nyhet

Publisert: Januar 2024

Frist: 1. desember 2024

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kjenne til lov om låneformidling og forstå lovens rolle i kredittprosessen.	Fakta Forståelse	1.1.2.

Tema 2: Boligkjøpsprosessen

Begrunnelse

Temaet om boligkjøpsprosessen er nytt i fagplanen. Krav om kunnskap og kompetanse om prosessen ved kjøp av bolig følger av låneformidlingsforskriften, og omfatter de krav, regler og offentlige gebyrer som gjelder i denne prosessen. Sentralt er også kunnskap om begreper knyttet til bolighandelen, forståelse av boligbehovet, behovet for finansiering og at dette er faktorer som ofte endrer seg over tid.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i kreditt
Emneområde: Kredittproduktets egenskaper, boligkjøpsprosessen og vurdering av fremtidig boligbehov

Nyhet**Publisert:** Januar 2024**Frist:** 1. desember 2024**Omfang:** 90 minutter**Ansvarlig materiell:** Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Prosesen ved kjøp av bolig <ul style="list-style-type: none"> • Rådgivere skal kjenne til og forstå hvordan en bolighandel vanligvis kommer i stand, herunder om: • Finansieringsbevis – hva det er og dets formål • Budprosessen – bud, frist og aksept • Rådgivere skal kjenne til og forstå sentrale begreper knyttet til verdivurderinger av boligeiendom, som prisantydning/e-takst og verditakst • Rådgivere skal kjenne til kjøpekontraktens hovedinnhold, og forstå betydningen av overtakelse, bl.a. om partenes rettigheter og plikter.	Fakta Forståelse	5.2.1.
Livsfaser og boligbehov <p>Rådgivere skal forstå hvordan ulike scenarier for fremtidig boligprisutvikling kan påvirke kredittkundens egenkapital og muligheter til fremtidig boligbytte.</p>	Fakta Forståelse	5.2.2.

Tema 3: Refinansiering av forbruksgjeld/

utlån til personer med økonomisk utfordringer

Begrunnelse

Forbrukere i en vanskelig økonomisk situasjon er en særlig sårbar gruppe. I tillegg til å ha svak økonomi og redusert betalingsevne, vil forbrukere i gruppen kunne ha dårlig oversikt og kunnskap om sin egen økonomi. Mange vil være under et høyt press, og med håp om en rask løsning. Dette vil kunne påvirke deres evne til å ivareta sine egne interesser.

Mange kan ha nytte av å samle eller refinansiere sine låneforpliktelser, men bankene må forsikre seg om at kunden forstår konsekvensene og virkningene av dette, for eksempel at boligen pantsettes og at løpetiden forlenges. For noen forbrukere kan den økonomiske situasjonen være så vanskelig, at en refinansiering bare utsetter og i verste fall forsterker problemene på lengre sikt.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i kreditt
Emneområde: Informasjon/forklaring, avslagsplikt m.m.

Repetisjon

Publisert: Januar 2024

Frist: 1.desember 2024

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kunne vurdere om en refinansiering av forbruksgjeld er i kundens interesse gitt den privatøkonomiske situasjonen vedkommende befinner seg i, og være i stand til å formidle dette til kunden.	Fakta Forståelse Anvendelse	3.3.

Skadeforsikring

Tema 1: God skikk for skadeforsikring

Begrunnelse

Det er lagt til et nytt kunnskapskrav om God skikk spesifikt i fagplanen for skadeforsikring under emneområde regelverk. Kravet skal dekke kunnskaper om God skikk angitt i kommentarutgaven om God skikk som gjelder skadeforsikring. FinAut har utviklet obligatorisk læringsmateriell om God skikk spesifikt for skadeforsikring som man finner på FinAuts læringstorg.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte i skadeforsikring privat
Emneområde: Regelverk og bransjenormer

Nyhet

Publisert: Januar 2024

Frist: 1.desember 2024

Omfang: 60 minutter

Ansvarlig materiell: FinAut har publisert kurs på FinAuts læringstorg
15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kunne anvende bransjenormen God skikk på fagområdet skadeforsikring	Fakta Forståelse Anvendelse	4.2.1.

Tema 2: Forsikringsvindel

Begrunnelse

I forsikringsbransjen ser man en oppadgående trend i antall sviksaker (med avvikende utvikling under pandemien). Økningen skyldes til dels et mer intensivt arbeid med å avdekke svik i bransjen, hvor noen selskaper har avdekket betydelig mer enn før. Det er flest saker med «mindre beløp» opp til 30.000 kroner. Bedragerier er den kriminalitetsformen i Norge som øker mest. Det er enklere enn noen gang å forfalske bilder og dokumenter. De fleste sviksakene er tilknyttet privat skadeforsikring. Privat skadeforsikring utgjorde 79 % av antall avdekkede sviksaker i bransjen i 2022, og 27 % av totalt avdekket beløp.

Samtidig har vi hatt et økende press på privatøkonomien med økende inflasjon, økende rentenivå og tidvis høye strømutfgifter. Forskning tilsier at man vil se en økning i svindel, også forsikringsvindel, når den økonomiske handlingsfriheten til folk går ned.

I sum innebærer disse forholdene at trusselen for forsikringsbedrageri har økt.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte i skadeforsikring privat
Emneområde: Forsikring og samfunnsansvar, regelverk

Repetisjon

Publisert: Januar 2024
Frist: 1. desember 2024
Omfang: 30 minutter
Ansvarlig for materiell: FinAut/Bedrift
15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse fagplan
----------------	------------------	-------------------

<p>Rådgivere skal kjenne til de mest vanlige svikmetodene knyttet til privat skadeforsikring, og at forsikringssvindel kan få alvorlige følger.</p> <p>Rådgivere skal vite at det kan begås svik både ved tegning og ved oppgjør, og at det ikke er en bestemt profil som utpeker seg innen forsikringssvindel.</p> <p>Rådgivere skal vite hvordan rådgiver/selger av private skadeforsikringer kan bidra til å redusere og avdekke sviksaker, samt hvilken rolle Foss-registeret har.</p>	Fakta	5.1.5
--	-------	-------

Tema 3: Naturskade

Begrunnelse

Endret klima påvirker skadeforsikringsselskapene og Naturskadepoolen. Det blir varmere, våtere og nedbøren kommer oftere som styrtregn (intens nedbør over kort tid). Konsekvens er endrede flommønstre og vann på avveie. Naturskadeforsikringsordningen sikrer og vedlikeholder en god katastrofeberedskap og rasjonell koordinering i forhold til materielle tap. Derfor er det viktig å ha kunnskap og fokus på ordningen.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte i skadeforsikring privat
Emneområde: Generelle produkter

Nyhet/faglig endring/repetisjon

Publisert: Januar 2024

Frist: 1. desember 2024

Omfang: 45 minutter

Ansvarlig for materiell: Bedrift

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse fagplan
----------------	------------------	-------------------

<p>Rådgivere skal kjenne til Norsk Naturskadepool, naturskadeforsikringsloven, hva som regnes naturskade, samt hvordan naturskade forsikres. Rådgiveren skal også kjenne til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Når og hvordan naturskadedekningen kan brukes. • Hvilke typer skader naturskade skal dekke • Hvordan eiendeler som ikke er omfattet av naturskadedekningen forsikres • Hvordan naturskadepremien betales • Hvordan naturskadeutbetalinger kan påvirke prisen • Hvilke forpliktelser som følger med når det gjelder skadeforebygging, - jmf. § 4-10. (sikredes plikt til å avverge og gi melding om forsikringstilfelle) 	Fakta	1.1.6. 2.3.1. 2.3.2.
--	-------	----------------------------

Tema 4: Reiseforsikring

Begrunnelse

Klimaendringer har ført til hyppigere og mer ekstreme værhendelser som flom, orkaner, skogbranner og oversvømmelser. Slike hendelser kan påvirke reisen og det er viktig å kjenne til hvor man bl.a. frarådes å reise når slike hendelser er i anmarsj/allerede oppstått på reisemålet, og hva reiseforsikringen dekker dersom man er i et område der slike hendelser oppstår.

Presiseringer		
<p>Målgruppe: Autoriserte i skadeforsikring privat Emneområde: Generelle produkter</p>		
<p>Repetisjon Publisert: Januar 2024 Frist: 1.desember 2024 Omfang: 30 minutter Ansvarlig for materiell: Bedrift 15 timerskravet: Inngår</p>		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse fagplan

Rådgivere skal vite om det har betydning om man har korttidsforsikring eller helårsforsikring dersom en værhendelser fører til kansellering av flyreise.	Fakta	2.6.1
Rådgivere skal vite om avbestillingsforsikring gjelder dersom reisemålet er utsatt som en ekstremværhendelse.		
Rådgivere skal vite om forsikringen dekker ny reise ved forsinkelser som skyldes kø ved innsjekking og sikkerhetskontroll eller mannskapsmangel på flyplassen.	Fakta	2.6.2
Rådgivere skal kjenne til hva som dekkes av forsikringen når det oppstår en ekstremværhendelse på reisemålet der kunden befinner seg.		
Rådgivere skal forstå at reiseråd og restriksjoner på destinasjonen, utstedt av Utenriksdepartementet dekkes av reiseforsikringen, og at det er viktig at kunden setter seg inn i dette.	Fakta	2.6.4
Rådgivere skal kjenne til hva forsikringen omfatter ved evakuering på reisemålet i forbindelse med ekstremværhendelser.	Forståelse	

Personforsikring

Tema 1: Økonomiske konsekvenser for unge uføre

Begrunnelse

Forsikringsbransjen ser med uro på det sterkt voksende antallet som blir uføre i Norge. I dag er det i underkant av 400.000 uføretrygdde personer. Det som er spesielt foruroligende er at det er størst økning i antall uføre bland de helt unge. Statistikken viser at største økningen er psykiske lidelser. For unge uføre er den økonomiske konsekvensen stor. Forsikringsbransjen jobber nå med å forebygge økonomisk utenforskap.

Personforsikringsrådgivere skal være oppmerksomme på den samfunnsmessige utviklingen og konsekvensene for denne gruppen.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i personforsikring privat

Emneområde:

Repetisjon**Publisert:** Januar 2024**Frist:** 1. desember 2024**Omfang:** 60 minutter**Ansvarlig for materiell:** Bedrift**15 timerskravet:** Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse fagplan
<ul style="list-style-type: none"> Rådgivere skal forstå årsakene til uførhet blant unge og de spesifikke utfordringene denne gruppen står overfor. Dette bidrar til at kundene får forsikringsprodukter som bedre samsvarer med deres individuelle behov og livssituasjon. Rådgivere skal kjenne til ytelser fra NAV og andre støtteordninger og kunne veilede kundene om hvordan forsikringsdekning kan supplere dette. Når økonomien allerede er stram, vil det være enda større påkjenning å stå uten arbeid og uføreforsikring. Rådgivere må kunne forklare viktigheten av personforsikring og konsekvensene av uførhet. Rådgivere skal forstå hvorfor man har tegningsregler for unge med de muligheter og begrensninger som ligger der	Fakta Forståelse	2.4.

Skadeforsikring – næring

Tema 1: Metoder for fastsettelse av premiegrunnlaget for næringsbygg/boligbygg/sameie.

Begrunnelse

Det foretas mange feil av dette hos rådgivere både mellom selskaper og mellom rådgivere i samme selskap. Rådgivere må kunne beregne et fullverdigrunnlag som danner grunnlaget for forsikringssummen. Felles for bransjen er bruk av Finans Norge forsikringsdrifts takst. [Takst og indeks \(finansnorge.no\)](https://finansnorge.no).

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i skadeforsikring næring
Emneområde: Næringsbygg

Nyhet Publisert: Januar 2024 Frist: 1.desember 2024 Omfang: 45 minutter Ansvarlig materiell: Bedrift 15 timerskravet: Inngår		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kunne beregne fullverdisum som danner grunnlaget for premieberegningen.	Fakta Forståelse Anvendelse	2.4.3

Tema 2: Reassurans og reassuranseprogram

Begrunnelse

Reassurans hjelper forsikringselskaper med å spre og håndtere risiko. Det kan bidra til å beskytte forsikringselskapets økonomiske stabilitet, effektivisere forvaltningen av kapital, håndtere krisestyring og påvirke konkurransevne.

Presiseringer		
Målgruppe: Autoriserte rådgivere i skadeforsikring næring Emneområde: Generelle produkter		
Nyhet/faglig utvidelse Publisert: Januar 2024 Frist: 1.desember 2024 Omfang: 15 minutter Ansvarlig materiell: Bedrift 15 timerskravet: Inngår		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal ha kjennskap til ulike former for reassurans/gjenforsikring og forstå hvordan dette kan brukes som verktøy for kapitalstyring.	Fakta Forståelse	2.1.8

Tema 3: Ansvar innen bygg og anlegg

Begrunnelse

For bygg- og anleggssektoren finnes det en rekke standardkontrakter utviklet i regi av Standard Norge. Fagplanen for skadeforsikring næring er utvidet med et punkt om ansvar innen bygg og anlegg og bruk av NS-kontrakter. Dette er spesielt viktig å ha kjennskap til, da disse kontraktene regulerer ansvarsforholdet mellom de ulike rollene i en total/delentreprise.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i skadeforsikring næring
Emneområde: Generelle produkter

Nyhet/faglig endring
Publisert: Januar 2024
Frist: 1. desember 2024
Omfang: 60 minutter
Ansvarlig materiell: Bedrift
15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal ha kjennskap de ulike rollene i en totalentreprise og delentreprise og hvordan ansvaret reguleres i kontrakter. Kandidaten skal kunne rådgi kunde ut fra hvilken rolle kunden har i en entreprise.	Fakta Forståelse Anvendelse	1.9.3.

Tema 4: Recall-dekning

Begrunnelse

Fagplanen er oppdatert med tilleggsdekningen Recall under Fagemne 1.9. Ansvar, kriminalitet og miljøforsikring. Dekning gjelder for tilfeller av tilbakekallelse i forbindelse med produserte og leverte produkter.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i skadeforsikring næring
Emneområde: Generelle produkter

Nyhet/faglig endring
Publisert: Januar 2024
Frist: 1. desember 2024

Omfang: 15 minutter Ansvarlig materiell: Bedrift 15 timerskravet: Inngår		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kjenne til hva tilleggsdekningen Recall omfatter.	Fakta	1.9.2.

Personforsikring næring

Tema 1: Tariffavtaler

Begrunnelse

Mange virksomheter er bundet av tariffavtaler, som plikter dem å tegne predefinerte forsikringspakker (YS/GL/Ulykke). Disse definerer både dekningsomfang, hvilke personer som pliktes dekket, begunstigelsesregler og samordningsregler.

Presiseringer		
Målgruppe: Autoriserte rådgivere i personforsikring næring Emneområde: Rådgivning i personforsikring		
Nyhet Publisert: Januar 2024 Frist: 1.desember 2024 Omfang: 30 minutter Ansvarlig materiell: Bedrift 15 timerskravet: Inngår		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kjenne til de viktigste tariffavtalene som gir utvidede forsikringsrettigheter, samt evne å kartlegge den enkelte virksomhets eventuelle forsikringsbehov i lys av dette.	Fakta Forståelse Anvendelse	1.1.3.

Tema 2: Forsikringer på tvers av landegrensener og begrensninger ved krig og terror

Begrunnelse

Mange virksomheter har grenseoverskridende virksomhet som kan legge føringer for forsikringsbehovet deres.

Ofte oppstår problemstillinger knyttet til forsikringsplikt og begrensninger som gjelder ved at Norske ansatte jobber i utlandet – samt når virksomheten ansetter utenlandsk arbeidskraft.

I tillegg oppstår det ofte utfordringer ved forsikring av ansatte som skal arbeide i krigsutsatte områder. Problemstillingen har den seneste tiden blitt ytterligere aktualisert gjennom krigen i Ukraina og Israel/Gaza – da virksomheter kan ha ansatte i krigsutsatte områder. Rådgivere bør ha kjennskap til de viktigste reglene som gjelder ved arbeid i utlandet, kravene som stilles ved ansettelse i Norge samt hvilke begrensninger som gjelder ved krig- og terror.

Presiseringer

Målgruppe:
Emneområde:

Nyhet/faglig endring/repetisjon

Publisert: Januar 2024

Frist: 1. desember 2024

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kjenne til de viktigste reglene som gjelder ved arbeid i utlandet, forsikring av personer utenfor folketrygden samt begrensninger ved krig og terror	Fakta Forståelse	4.2.3.

Tema 3: Ansvarsbegrensning – forbehold om redusert erstatning

Begrunnelse

Forsikrede risikerer avkortning i erstatning etter skade som skyldes en virksomhet eller aktivitet som forsikringsforetaket har tatt helt eller delvis forbehold om, eller ved brudd på sikkerhetsforskrifter (sikkerhetsforskrifter brukes på reiseforsikring, men ikke på rene personforsikringer). Begrunnelsen for at foretaket skal kunne ta forbehold om erstatningsplikten ved brudd på forbehold er plikten til å beregne risikoriktige priser. Eksempler på risikoaktiviteter det tas forbehold om, kan være fallskjermhopping, deltagelse i slagsmål, misbruk av medisiner eller lignende. Eksempler på sikkerhetsforskrifter under reiseforsikring kan være plikt til å oppbevare verdigjenstander i låst safe, låse sykkel som ikke er i bruk etc.

Presiseringer

Målgruppe:
Emneområde:

Nyhet/

Publisert: Januar 2024

Frist: 1. desember 2024

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
3.2.1. Forbehold Rådgivere skal vite at forsikringsavtalen kan inneholde forbehold som innebærer at erstatningen blir redusert helt eller delvis.	Fakta	4.2.1.
3.2.2. Krav om informasjon Rådgivere skal forstå at forsikringsselskapet har plikt til å informere om relevante ansvarsbegrensninger/forbehold knyttet til produktene og at denne informasjonen skal komme frem av forsikringsbeviset.	Fakta Forståelse	4.2.2.
3.2.3. Erstatningen kan settes ned eller falle bort (avkortning) Rådgivere skal forstå at brudd på ansvarsbegrensningene kan føre til at selskapet avslår eller foretar avkortning i erstatningsoppgjøret. Det må være en årsakssammenheng mellom skaden og bruddet på den enkelte ansvarsbegrensning. Rådgiveren skal videre vite at avkortningen kan variere fra 0 – 100 %.	Fakta Forståelse	4.2.3.

2025

Felles temaer alle ordninger

Tema 2: God skikk – profesjonalitet

Begrunnelse

Bransjenormen God skikk gjelder for FinAuts medlemsbedrifter ved rådgivning, informasjon, veiledning og salg i forbrukermarkedet. Reglene gjelder både for personlig betjening og for digitale prosesser. Virksomheten skal påse at reglene følges. Ledere har et særlig ansvar for å unngå rutiner og systemer, herunder belønningssystemer, som ikke bygger opp under reglene. God skikk er fast oppdateringstema hvert år. For 2025 rettes det søkelys på regel 2 profesjonalitet.

Presiseringer

Målgruppe: Alle ordninger

Emneområde: God skikk

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig for materiell: FinAut leverer en egen oppdateringspakke våren 2025

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere og informasjonsgivere skal kunne anvende regelen om profesjonalitet i kundebehandlingen.	Fakta Forståelse Anvendelse	Emneområde God skikk

Grunnleggende personlig økonomi

Gjelder for Personforsikring, kreditt, sparing & investering

Tema: Budsjettering i dyrtid

Begrunnelse

Budsjettering er spesielt viktig i tider med økte levekostnader og økonomisk usikkerhet, slik mange opplever nå. SIFOs referansebudsjett gir en grunnleggende og strukturert oversikt over vanlige forbruksutgifter for ulike typer husholdninger. Selv om referansebudsjettet ikke omfatter alle utgifter, er det et godt utgangspunkt for å lage et eget budsjett. Når rådgivere har god kjennskap til kriterier og forutsetninger for SIFOs referansebudsjett, kan de informere og veilede om budsjettering, slik at kundene

har bedre forutsetninger for å forbedre sin levestandard, innfri sine betalingsforpliktelser og beholde nødvendige forsikringer.

Presiseringer

Målgruppe: Personforsikring, kreditt, sparing & investering
Emneområde:

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 45 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår for personforsikring privat

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal forstå betydningen av og hensikten med budsjettering og kunne veilede kunder i bruk av SIFOs referansebudsjett til å lage egne budsjetter. Se referansebudsjettkalkulator Oslo MET	Fakta Forståelse	1.1.2.

Felles tema i sparing & investering, og kreditt

Tema 1: «Pensjonsforliket»

Begrunnelse

Den 29. februar 2024 ble 7 av 9 partier på Stortinget enige om et bredt pensjonsforlik for å sikre et mer bærekraftig og rettferdig pensjonssystem, som tar innover seg at vi lever lengre og at det blir færre arbeidstakere per pensjonist. Forliket innebærer blant annet en gradvis økning av aldersgrensene i pensjonssystemet fra og med 1964-kullet, et slitertillegg i folketrygden for de som slutter tidlig, en styrking av alderspensjonen til uføre, at minstesatsene i folketrygden reguleres i takt med lønnsveksten og at grensen for individuell pensjonssparing (IPS) øker fra dagens 15 000 til 25 000 kroner.

Endringene i forliket skal nå innføres ved at relevante lover endres. Det er forventet at de fleste endringene trer i kraft først fra 2026.

Pensjon er for de fleste langsiktig planlegging, og det er derfor viktig at rådgiver forstår hvilke endringer som nå er på trappene, bakgrunnen for endringene og hvem som berøres.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte i sparing & investering, og kreditt

Emneområde: Personlig økonomi 2

Nyhet

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 45 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår ikke

Kompetansekrav

Nivå
fagkunnskap

Referanse

Rådgiver skal forstå bakgrunnen for pensjonsforliket fra 29. februar 2024, kjenne til hvilke endringer i pensjonssystemet forliket innebærer og hvem som berøres av endringene.

Fakta
Forståelse

1.4.1.

Tema 2: Konsekvenser av svak kronekurs

Begrunnelse

I en globalisert økonomi påvirkes norsk økonomi av en rekke faktorer, hvor kronekursen spiller en sentral rolle. Rådgiver må forstå hvordan endringer i kronekursen kan få direkte og indirekte konsekvenser for personlige økonomi, spesielt når det gjelder renter og inflasjon. Svekkelsen av kronen kan føre til økte kostnader for importerte varer og tjenester, høyere inflasjon og dermed påvirke rentenivået. Disse økonomiske sammenhengene har stor betydning for privatpersoners kjøpekraft, sparing, lån og generelle økonomiske planlegging. For å kunne håndtere økonomisk usikkerhet, er det viktig å forstå hvordan svak kronekurs kan påvirke både kortsiktige og langsiktige økonomiske beslutninger.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte i sparing & investering, og kreditt

Emneområde: Makroøkonomi

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 60 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår ikke

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal forstå sentrale sammenhenger mellom kronekurs, renter og inflasjon, og hvilke konsekvenser svak kronekurs kan ha for privatøkonomien.	Fakta Forståelse	2.5.1. 2.5.2.

Tema 3: Endring i offentlig tjenstepensjon

Begrunnelse:

Fra 1. januar 2025 trer nye regler for offentlig tjenstepensjon i kraft. De nye reglene berører i hovedsak alle som er født i 1963 eller senere. Endringene innebærer at pensjonsberegningen for offentlige ansatte blir mer lik privat sektor. I praksis betyr dette at pensjonen i større grad enn tidligere vil være knyttet til hvor mye du har tjent i løpet av yrkeslivet, og ikke antall år og stillingsprosent du har hatt mens du har jobbet i offentlig sektor. Videre blir det fra 2025 av mulig å kombinere pensjon med inntekt - uten at pensjonen avkortes. Det er viktig at rådgivere er kjent med de nye reglene og konsekvenser for den enkelte arbeidstaker.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte i sparing & investering, og kreditt

Emneområde: Personlig økonomi 2

Nyhet/faglig endring/repetisjon

Publisert: 17. februar 2025

Frist: 1.juni 2025

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår ikke

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal kjenne til de nye reglene for pensjonsopptjening og mulighetene for arbeid samtidig med pensjonsuttak. Rådgiver skal kjenne til de nye reglene for livsvarig avtalefestet pensjon (AFP). Rådgiver skal forstå at de nye reglene innebærer både muligheter og utfordringer med de nye reglene og særlig betydningen av å planlegge pensjonsopptjeningen etter de nye reglene.	Fakta Forståelse	1.4.2.

Sparing og investering

Tema 1: Prismodeller fond

Begrunnelse

Prismodeller for fondsdistribusjon har gradvis endret seg de siste årene. Nye prismodeller er oppdateringstema å sikre at rådgivere har forstått de siste års utvikling. For kundene kan det være krevende å forstå hva de betaler for, og hva de betaler til hvem, så rådgivere må kunne forklare dette.

Presiseringer		
Målgruppe: Sparing & investering Emneområde: Produktgrupper		
Nyhet/repetisjon Publisert: 1.oktober 2024 Frist: 1.desember 2025 Omfang: 15 minutter Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør 15 timerskravet: Inngår ikke		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal overordnet kjenne til bakgrunnen for innføring av nye prismodeller. Rådgiver skal kjenne til ulike varianter av prismodeller. Rådgiver skal vite at nye prismodeller splitter kostnadene til fondssparing i to:<ul style="list-style-type: none"> Forvaltningsavgift (som betales til Forvaltningsselskapet) Plattformavgift (til distributør av spareprodukter og/eller investeringstjenesten) Rådgiver skal vite at de nye prismodellene gjør det tydeligere hva kunden betaler til hvem ved sparing i fond. Rådgiver skal kjenne til skattemessige behandlingen av plattformavgift.	Fakta	2.2.2.

Usikret Kreditt

Tema 1: Konsekvenser ved mislighold av kreditt

Begrunnelse

Forbruks- og kredittkortgjelden øker stadig, og det samme gjør inkassotallene. Mislighold av kreditt kan få store konsekvenser for den enkelte, både i form av økte kredittkostnader, betalingsanmerkning og i verste fall trekk i lønn/trygd og tvangssalg. Det er derfor viktig at kredittkunden er klar over disse konsekvensene, og at det er viktig å ta kontakt med kredittyster så tidlig som mulig for å diskutere mulige løsninger på betalingsutfordringen. Den ansatte på sin side må ha god kjennskap til og kunnskap om de verktøyene kredittyster har for å hjelpe kunden, samt også aktuelle virkemidler som NAV har til rådighet.

Presiseringer

Målgruppe: Usikret kreditt

Emneområde: Oppfølging i kredittens løpetid, innfrielse, avvikling og mislighold

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 90 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår ikke

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal forstå hvilke konsekvenser mislighold av usikret kreditt kan få for kunder. Rådgiver skal forstå hvilke verktøy og virkemidler som finnes for å kunne hjelpe kunder med betalingsutfordringer.	Fakta Forståelse	4.3.

Tema 2: Ny utlånsforskrift

Begrunnelse

Regjeringen viderefører i hovedsak dagens krav i utlånsforskriften, men øker maksimal belåningsgrad fra 85 til 90 prosent. I tillegg endres forskriften for å legge bedre til rette for fastrenteavtaler. Forskriften skal nå gjelde uten utløpsdato. Se <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utlansforskriften-senker-kravet-til-egenkapital-for-boliglan/id3077641/>.

I veiledningen til utlånsforskriften, [Utlånsforskriften - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no), understreker Finansdepartementet videre at «forskriften ikke er til hinder for at bankene gjør konkrete, individuelle vurderinger av kunders utgifter. Det er ikke et krav om at bankene må benytte standardstørrelser som SIFOs referansebudsjett når

de vurderer betjeningsevne. Bankene kan f.eks. se hen til dokumenterte utgifter når de innvilger lån til familier med flere barn».

Presiseringer

Målgruppe: Usikret og sikret kreditt
Emneområde: Rammebetingelser for kreditt

Nyhet

Publisert: 8. januar 2025

Frist: 15.mars

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: inngår ikke

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal kjenne til og forstå endringene i utlånsforskriften som er gjeldende fra 1. januar 2025, herunder Finansdepartementets veiledning til den justerte forskriften. Spesielt skal kandidaten forstå betydningen av at kravet til egenkapital for boliglån senkes fra 15 til 10 prosent, og hvilke konsekvenser dette får for kunden.	Forståelse	1.1.3.

Sikret kreditt

Tema: Annuitetslån og serielån

Begrunnelse

I boliglånsundersøkelsen for 2023¹ skriver Finanstilsynet at kombinasjonen av høyere renter og et høyt gjeldsnivå kan gjøre låntakere mer sårbare for svingninger i inntekt eller uforutsette utgifter. Beregnede rentekostnader de neste tolv månedene som andel av brutto årsinntekt har gått markant opp for nye nedbetalingslån de siste to årene. Samtidig som de beregnede rentekostnadene på boliglån har økt, har avdragsbetalingene sunket. Det henger sammen med at mesteparten av nedbetalingslån med pant i bolig er annuitetslån. På slike lån vil økt lånerente medføre at avdragsprofilen justeres slik at avdragene reduseres noe på kort sikt. Sammenliknet med 2020 har avdrag på nye boliglån som andel av brutto årsinntekt gått ned med en tredjedel, mens beregnet rentebelastning er nesten tre ganger så høy. Annuitetslån er som regel standardoppsett i bankene, men det er viktig at rådgivere også vet at man skal orientere kunden om serielån, og vurdere å anbefale serielån for kunder med relativt god økonomi. Med et serielån vil lånekundene opprettholde avdragsbetalingen uavhengig av renteutviklingen. Over tid, gitt et

¹ [Boliglånsundersøkelsen 2023 - Finanstilsynet.no](https://www.finanstilsynet.no/boliglansundersokelsen-2023)

uendret rentenivå, vil et serielån gi lavere kredittkostnader enn et annuitetslån.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i kreditt

Emneområde: Kredittprodukters egenskaper, boligkjøpsprosessen og vurdering av fremtidig boligbehov

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår ikke

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgivere skal forstå hvordan annuitetslån og serielån fungerer, forskjellen mellom dem og kunne forklare fordeler og ulemper. Spesielt viktig er det å forstå hvordan avdragsdelen av terminbeløpet (annuiteten) endres når kredittrenten endres (gitt uendret nedbetalingstid). Rådgivere skal forstå at valget mellom annuitetslån og serielån avhenger av den enkeltes økonomiske situasjon, risikotoleranse og fremtidige planer. Rådgivere skal vite at de skal orientere kunder om begge låneformene og hvem de ulike låneformene kan passe for.	Fakta Forståelse	5.1.1.

Felles forsikringskunnskap

Tema 1: Klagehåndtering og utenrettslige klageordninger

Begrunnelse

Kunnskap om klagehåndtering og utenrettslige klageordninger er en del av kravene til etterutdanning i forsikringsformidlingsloven. Fagplanene i forsikring har ikke dekket dette tidligere. Det er derfor tatt inn i fagplanen for felles forsikringskunnskap fra og med 1.oktober 2024. Det er viktig at rådgivere kjenner reglene om klagehåndtering og klageordninger i forsikring. Sentralt er Finansklagenemnda og FAL §22-2.

Presiseringer

Målgruppe: Alle forsikringsordninger
Emneområde: Forsikringsformidlingsloven

Nyhet

Publisert: 1.oktober 2024

Frist for gjennomføring: 1.desember 2025

Omfang: 45 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgivere skal kjenne til at Finansklagenemnda (FinKN) er et bransjebasert klageorgan som behandler klagesaker mot banker, forsikrings-, inkasso- og andre finansforetak.	Fakta	1.5.7. (ny)
Rådgiver skal forstå/ vite hvilke saker som kan klages inn til FinKN og hvilke saker som ikke kan klages inn.	Fakta	1.5.7. (ny)
Rådgiver skal vite hvordan prosessen for klagesaker til FinKN foregår og hvilke krav som gjelder før man kan sende klage.	Fakta	1.5.7. (ny)

Tema 2: Utvikling i risikobilde og prising

Begrunnelse

Økende antall naturkatastrofer, branner, flom og tørke m.m. gir skadeforsikringsforetakene store utfordringer. I tillegg påvirker økt inflasjon og høyere rente foretakenes kostnader. Dette påvirker prisene på forsikring. Også reparasjon av bilskader blir dyrere, spesielt på grunn av økte verkstedskostnader. Generell prisvekst og inflasjon fører altså til høyere utbedringskostnader, noe som reflekteres automatisk i økt priser.

Antall arbeidsuføre øker - spesielt unge uføre. I tillegg fører medisinske kostnader og høyere levekostnader generelt til at prisen på forsikringer på liv og helse må justeres i takt med en krevende utvikling.

Presiseringer

Målgruppe: Alle forsikringsordninger
Emneområde: Forsikringsøkonomi

Repetisjon**Publisert:** 1.oktober 2024**Frist for gjennomføring:** 1.desember 2025**Omfang:** 45 minutter**Ansvarlig materiell:** Bedrift/opplæringsleverandør**15 timerskravet:** Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal forstå at foretakets pris er et resultat av risikoberegning, markedsmessige- og individuelle prisjusteringer og kostnadspåslag. Rådgiver skal forstå hva antiseleksjon innebærer og hva som kan forårsake det.	Fakta Forståelse	1.4.
Rådgiver skal også forstå at sterk økning i naturrelaterte skader, uføreerstatninger, høy inflasjon, svak krone og høy rente fører til høyere kostnader for forsikringsforetakene, noe som reflekteres automatisk i økt forsikringspris.	Fakta Forståelse	1.4.

Tema 3: Svik og svindel i forsikring

Begrunnelse

Foretakene merker en økning i forsikringssvik og svindel, både i avdekket beløp og anslått «mørketall». Derfor har de skjerpet fokuset på denne trusselen som kan underminere forsikringskollektivet. Det viser seg at det ikke finnes én typisk svindler; fristelsen rammer folk uavhengig av alder, kjønn, bosted og sivilstatus. En viktig faktor er den økonomiske presset vi lever under, hvor både enkeltpersoner og bedrifter lettere fristes til handlinger de normalt ikke ville begå.

Presiseringer**Målgruppe:** Autoriserte rådgivere i forsikring**Emneområde:** Forsikring og samfunnsansvar**Repetisjon****Publisert:** 1.oktober 2024**Frist:** 1.desember 2025**Omfang:** 30 minutter**Ansvarlig materiell:** Bedrift/opplæringsleverandør**15 timerskravet:** Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver må kjenne til hva som menes med svik og svindel i forsikring, og foretakenes muligheter for å reagere på dette i henhold til forsikringsavtaleloven.	Fakta	1.2.3.
Rådgiver må vite hvordan f jobber foretakene å forebygge svik og svindel og for å oppdage tilfeller både i forbindelse med oppgjør, men også i forbindelse med inntegning.		
Rådgiver må forstå hvordan arbeidet mot svik og svindel har betydning for foretakenes økonomi og for forsikringsfelleskapet i sin helhet.	Forståelse	1.2.3.

Temaer for skadeforsikring

Tema 1: Sikkerhetsforskrifter og kundens ansvar

Begrunnelse

Kundenes forventninger til forsikringene og hva disse dekker blir stadig større. I tillegg blir kundenes egeninnsats med forebygging mindre.

De aller fleste skadeforsikringer dekker ikke alle skadetilfeller som kan oppstå. Forsikringene har vilkår som beskriver hvor forsikringen gjelder. I tillegg til hvilke skadetilfeller som dekkes eller ikke dekkes av forsikringen. Vilkår og sikkerhetsforskrifter for hver enkelt forsikring er oppgitt i forsikringsbeviset. Sikkerhetsforskriftene begrenser forsikringsselskapenes risiko og gir kundene plikt til å forebygge skader. Kundene har etter forsikringsavtaleloven (§ 4-10 1.ledd) i tillegg plikt til å avverge eller begrense tap ved skade. Sikkerhetsforskriftene sammen med begrensende vilkår holder prisene på forsikringer nede. I tillegg til frivillige sikkerhetstiltak som gir kundene rabatt på den enkelte forsikring. Kundene må gjøres oppmerksom på at forsikringene ikke dekker alle skader som kan oppstå og at kundene selv har plikt til å forebygge skader og begrense tap om skade oppstår.

Presiseringer

Målgruppe: Skadeforsikring privat
Emneområde: Sikkerhetsforskrifter m.m.

Repetisjon
Publisert: 1.oktober 2024
Frist for gjennomføring: 1.desember 2025
Omfang: 60 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør
15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
2.1.1. Krav <ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal vite at forsikringsavtalen stiller krav til forsikringstaker i sikkerhetsforskriftene. Rådgiver skal vite at kunden har en lovpålagt plikt til å averge eller begrense tapet når det er overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller har inntruffet. FAL § 4-10	Fakta	2.1.1
2.1.2. Erstatningen kan settes ned eller falle bort (avkortning) <ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal vite at de fleste skadeforsikringer har vilkår og sikkerhetsforskrifter som begrenser selskapets ansvar. Rådgiver skal vite at sikkerhetsforskriftene står i forsikringsbeviset for den enkelte forsikring. Rådgiver skal forstå at brudd på sikkerhetsforskrifter kan føre til avkortning i erstatningsoppgjøret, ved årsakssammenheng mellom skaden og bruddet på den aktuelle sikkerhetsforskrift.	Fakta Forståelse	2.1.2. 2.2.3.
2.1.3. God informasjon <p>Rådgiver skal vite at god kundeservice innebærer at kunden skal være kjent med at forsikringene ikke dekker alle skader som kan oppstå, og at avtalen inneholder sikkerhetsforskrifter knyttet til produktene.</p>	Fakta	2.1.3. 2.2.2.

Tema 2: Små elektriske kjøretøy

Begrunnelse

Det er lovpålagt å forsikre små elektriske kjøretøy (for eksempel el-sparkesykkel eller hoverboard). Lovkravet gjelder uansett om kjøretøyet brukes eller ikke. Blir en stoppet med et slikt kjøretøy uten forsikring vil en bli bøtelagt med 5.000 kroner. Men enda verre er det om det skulle skje en skade/ulykke, da vil en også stå med ansvaret selv og må dekke kostnader knyttet til det. Det er vanskelig å gi et eksakt tall på hvor mange el-sparkesykler det er i Norge. Ifølge Statens vegvesen og

elektronikkbransjen er det trolig godt over 500.000 el-sparkesykler i privat eie som er forsikringspliktige. I så fall mangler ni av ti private el-sparkesykler forsikring.

Det er faktisk 10 ganger høyere risiko for å havne i en ulykke med el-sparkesykkel enn vanlig sykkel. Det var totalt 502 alvorlige ulykker med el-sparkesykkel i Norge i perioden desember 2020 til desember 2023. Ifølge Vegtrafikkloven skal maksfart på en el-sparkesykkel ikke overstige 20 km i timen.

Presiseringer

Målgruppe: Skadeforsikring privat
Emneområde: Regelverk og bransjeavtaler

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist for gjennomføring 1.desember 2025

Omfang: 15 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal kjenne til det lovpålagte kravet om forsikring av små elektriske kjøretøy, og at lovkravet gjelder uansett om kjøretøyet brukes eller ikke.	Fakta	4.2.3.

Tema 3: Av-/påregistrering av kjøretøy

Begrunnelse

Eier man et registrert kjøretøy uten gyldig ansvarsforsikring får man et gebyr for hver dag kjøretøyet er uforsikret. Formålet med gebyret er å motivere uforsikrede til å tegne lovpålagt forsikring.

To viktige ting som må være på plass for at forsikringen skal være aktiv. Det må være tegnet gyldig ansvarsforsikring på kjøretøyet og kjøretøyet må være påregistrert hos Statens vegvesen.

Hvis kjøretøyet avregistreres er det fortsatt krav om ansvarsforsikring på kjøretøyet så lenge det står parkert på offentlig eller privat vei som er skiltet med offentlig trafikkskilt. Det betyr at et avregistrert kjøretøy uten ansvarsforsikring må stå på privat eiendom eller fellesområder uten offentlig tilgang, hvis ikke er det plikt med ansvarsforsikring. Skulle et uforsikret ikke-registreringspliktig kjøretøy gjøre skade, vil TFF stå for skadebehandlingen og i hvert enkelt tilfelle vurdere regress mot kjøretøyeier.

Presiseringer

Målgruppe: Skadeforsikring privat
Emneområde: Regelverk og bransjeavtaler

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist for gjennomføring 1.desember 2025

Omfang: 15 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver skal kjenne til at hvis et uforsikret kjøretøy forårsaker skade eller er involvert i en ulykke, kan eier stilles økonomisk ansvarlig.	Fakta	1.4.8.

Temaer for personforsikring

Tema 1: Barneforsikring

Begrunnelse

Antall barn med tilpasningsutfordringer i hverdag og skole har økt. Konsekvensen av å ikke fullføre videregående skole gir ofte dårligere mulighet for å delta i arbeidslivet. For å få hjelp, så kreves det oftest en diagnose, noe som kan skape vansker med å få en fulldekkende forsikring senere i livet.

Presiseringer

Målgruppe: Personforsikring privat
Emneområde: Rådgivning i personforsikring

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig for materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse fagplan
----------------	------------------	-------------------

Rådgiver må forstå hvorfor det er viktig å tegne barneforsikring tidlig i livet, samt prioritere å beholde dem.	Fakta Forståelse	1.1.7.
---	---------------------	--------

Tema 2: Behovsavdekking ved dødsfall

Begrunnelse

Alle arbeidstakere bygger opp en pensjonskapital via arbeidsgiver. Denne kan komme til utbetaling til etterlatte ved dødsfall etter gitte regler. Ved beregning av kundens forsikringsbehov kan dette sammen med øvrige forsikringsdekninger via arbeidsgiver og/eller fagforening inngå i rådgivningen. I tider med høye kostnader og prisbevissthet er det viktig med tilpasset forsikringssum.

Presiseringer		
<p>Målgruppe: Autoriserte rådgivere i personforsikring privat Emneområde: Rådgivning i personforsikring</p>		
<p>Repetisjon Publisert: 1.oktober 2024 Frist: 1.desember 2025 Omfang: 60 minutter Ansvarlig for materiell: Bedrift/opplæringsleverandør 15 timerskravet: Inngår</p>		
Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse fagplan
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal forstå at det kan være god rådgivning å avdekke kundens oppsparte pensjonsrettigheter som kommer til utbetaling ved dødsfall, så sant kunden har oversikt over dette. Rådgiver skal forstå at de sammen med kunden skal avdekke i hvilken grad dette skal hensyntas ved beregning av forsikringsbehovet. 	Fakta Forståelse	1.1.5. 1.1.6.

Skadeforsikring - næring

Tema 1: Regress

Begrunnelse

Selskapene har de senere årene satt inn betydelige ressurser på området og opplever en god utvikling i form av regressinnkreving. Arbeidet fører også til nyttig oppmerksomhet rundt hvem som holdes ansvarlig

for en skade og dermed demper useriøse aktører i markedet. Regresskrav kan oppleves som en økonomisk belastning for næringsliv, spesielt hvis de allerede har hatt økonomiske tap som følge av en skade. Næringslivet opplever også at deres omdømme kan svekkes, samt prosessen med regresskrav mot seg er tidkrevende og frustrerende da regresskrav involverer mye juridiske tolkninger og dokumentasjon.

Presiseringer

Målgruppe: Skadeforsikring næring
Emneområde: Skadeårsaker og skadeoppgjør

Nyhet

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver må kjenne til begrepet og hva dette betyr, hvordan selskapene jobber med dette i praksis og hvordan dette påvirker selskapenes økonomi	Fakta	3.2.7. (ny)
Rådgiver må forstå hvordan arbeidet med regress kan virke forebyggende i utviklingen på skader i samfunnet.	Forståelse	3.2.5. (ny)

Tema 2: Bærekraftige bygg og Breeam

Begrunnelse

BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) er en internasjonal miljøsertifiseringsordning for bygg, og er i dag en av de mest anerkjente og brukte miljøsertifiseringsordningene for bygg. Miljøsertifiserte bygg er et viktig tiltak for å bidra til bærekraftige byer og samfunn og det skal lønne seg. Forsikringselskapene har derfor innført ordninger for å stimulere til Miljøsertifiserte bygg, ordningene er forskjellig fra selskap til selskap.

Presiseringer

Målgruppe: Autoriserte rådgivere i skadeforsikring næring
Emneområde: Generelle produkter

Nyhet**Publisert:** 1.oktober 2024**Frist:** 1.desember 2025**Omfang:** 15 minutter**Ansvarlig materiell:** Bedrift/opplæringsleverandør**15 timerskravet:** Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Rådgiver må vite hva begrepet betyr og hvordan dette kan påvirke skadeutbetalinger, samt hvilke fordeler dette kan få for kundene og samfunnet.	Fakta	1.4.6. (ny)

Personforsikring næring

Tema 1: Yrkesskade: Reise til og fra arbeid. Dekninger på hjemmekontor

Begrunnelse

Under og etter pandemien, har bruk av hjemmekontor blitt svært vanlig i norsk arbeidsliv. I kjølvannet av denne endringen, oppstår det ofte uklarheter knyttet til hvilke situasjoner man er dekket av lovpålagt yrkesskade, og hvilke situasjoner det er behov for å tegne tilleggsprodukter. Her er det mange gråsoner som jevnlig avklares i rettssystemet, hvilket stadig aktualiserer problemstillingen hos kunder og meglere. Rådgiveren skal ha oppdatert kunnskap om hvilke situasjoner som er dekket av lovpålagt Yrkesskade, og hvilke situasjoner som krever utvidede forsikringer for at man også skal være forsikret i grensetilfeller mellom arbeid og fritid.

Presiseringer**Målgruppe:** Personforsikring næring**Emneområde:** Personforsikringsprodukter**Repetisjon****Publisert:** 1.oktober 2024**Frist:** 1.desember 2025**Omfang:** 30 minutter**Ansvarlig materiell:** Bedrift/opplæringsleverandør**15 timerskravet:** Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
----------------	------------------	-----------

Rådgiver skal kjenne til forskrift om hjemmekontor, samt skillelinjer mellom arbeid og fritid når arbeid utføres i hjemmet.	Fakta	2.2.1
Rådgiver skal kjenne til de mest sentrale utvidelsene, for eksempel reise til og fra arbeidssted	Fakta	2.2.7

Tema 2: Uføreutviklingen. Hvordan forebygge?

Begrunnelse

Uføreutviklingen i Norge er en gradvis økende utfordring både for samfunnet og for forsikringsbransjen. Andel personer på uføretrygd er økende, og den største økningen finner man blant de yngste aldersgruppene. Rådgiver bør være bevisst på denne samfunnsutviklingen, og rådgi med bakgrunn i at behovene for forsikring er i endring, samt ha et bevisst forhold til eventuelle uføreforebyggende verktøy selskapet eller kunden råder over.

Presiseringer

Målgruppe: Personforsikring næring
Emneområde: Personforsikringsprodukter

Repetisjon

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 30 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal kjenne til at uførhet kan påvirkes av HMS og psykososiale forhold på arbeidsplassen. Rådgiver skal kjenne til grunnleggende trekk ved den norske uføreutviklingen, samt forstå hvilke forebyggende tiltak som kan iverksettes fra arbeidsgiver og/eller forsikringsselskap – for å redusere risikoen. 	Fakta Forståelse	2.6.2.

Tema 3: Ulykkesbegrepet

Begrunnelse

Ulykkesbegrepet er viktig innen personforsikringer, og gir klare føringer på hvilke hendelser som kvalifiserer som forsikringstilfeller. I en del tilfeller vil disse avgrensningene kunne medføre avslag på hendelser som allment vil kunne oppfattes som ulykker. I rådgivningssituasjoner er det viktig at Rådgiver er bevisst på hvilke avgrensninger som gjelder for at hendelser vil kunne kvalifisere som forsikringstekniske ulykker, og kunne formidle disse til kunde på en hensiktsmessig måte. Dette for å kunne forventningsstyre kunden på hva som faktisk er dekket under ulykkesforsikringer.

Presiseringer

Målgruppe: Personforsikring næring

Emneområde: Personforsikringsprodukter

Nyhet

Publisert: 1.oktober 2024

Frist: 1.desember 2025

Omfang: 45 minutter

Ansvarlig materiell: Bedrift/opplæringsleverandør

15 timerskravet: Inngår

Kompetansekrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
<ul style="list-style-type: none"> Rådgiver skal kjenne til det klassiske ulykkesbegrepet som er gjeldende i personforsikring (plutselig, uforutsett ytre hendelse), men at noen vilkår kan avvike fra dette hovedprinsippet. Rådgiver skal ha kjennskap til at begrepet ulykke i forsikringssammenheng kan være annerledes enn den allmenne oppfatningen av dette begrepet. Rådgiver skal ha grunnleggende innsikt i hva slags type skadehendelser som kvalifiserer til å være ulykkesskader, og forståelse av hva slags skadehendelser som ikke er dekket av klassiske ulykkesforsikringer.	Fakta Forståelse	2.1.12 (ny)

Informasjonsgivere

Tema 2: God skikk

Tema 2: Konsekvenser av svak kronekurs

Tema 1: Prismodeller fond

Finansnæringens Autorisasjonsordninger

Post PB 2572 Solli, 0202 Oslo **Besøk** Hansteens gt. 2, Oslo
Telefon +47 23 28 42 00 **Web** www.finaut.no **E-post** post@finaut.no